

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI.410.002.07.2023

Pan
Miroslaw Madej
Dyrektor
Szkoły Podstawowej Nr 2 w Pińczowie
im. Jana Pawła II
ul. 7 Źródeł 7, 28-400 Pińczów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/059 – Funkcjonowanie szkolnych systemów oceniania osiągnięć edukacyjnych i zachowania uczniów w województwie świętokrzyskim.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa Nr 2 w Pińczowie im. Jana Pawła II (dalej: Szkoła), ul. 7 Źródeł 7, 28 400 Pińczów.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mirosław Madej, Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 2 w Pińczowie im. Jana Pawła II (dalej: Dyrektor), od 1 września 2018 r. do dnia zakończenia kontroli tj. do 3 kwietnia 2023 r. (akta kontroli str. 3-4)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Tworzenie i wdrażanie szkolnych systemów oceniania uczniów. 2. Realizacja i dokumentowanie procesów oceniania uczniów. 3. Nadzór pedagogiczny nad ocenianiem uczniów.
Okres objęty kontrolą	Lata szkolne 2020/2021-2022/2023. Dla realizacji celów kontroli mogły być wykorzystane dowody sporządzone w latach wcześniejszych, związane z przedmiotem kontroli, a także dane statystyczne dotyczące tych okresów.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Tadeusz Mikołajewicz, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LKI/12/2023 z 9 stycznia 2023 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Szkole opracowano wewnętrzne zasady oceniania osiągnięć edukacyjnych i zachowania uczniów (dalej: WZO), o których mowa w art. 44b ust. 5, 6 i 10 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³, jednak przy ich tworzeniu nie dochoowano należytej staranności. W statucie nie uwzględniono niektórych wymogów wynikających z przepisów oświatowych lub zostały one błędnie sformułowane. Dotyczyło to m.in. nieokreślenia form i sposobów uzasadniania ustalonej oceny, braku zapisów dotyczących formy informowania ucznia i jego rodziców o przewidywanych rocznych ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych, błędnym sformułowaniu dotyczącym wagowości ocen czy też nieprawidłowego określenia składu komisji ustalającej roczną ocenę klasyfikacyjną zachowania. W statucie określono zasady oceniania uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce. Dla objętych analizą czterech przedmiotów opracowano przedmiotowe zasady oceniania (dalej: PZO). Nie były one jednak sformułowane rzetelnie, gdyż nie określono w nich warunków i trybu otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych. W PZO z chemii nieprawidłowo określono wymagania na ocenę celującą wskazując na konieczność wykazania się przez ucznia wiedzą wykraczającą poza podstawę programową co było niezgodne z art. 44b ust. 3 pkt 1 ustawy o systemie oświaty, zaś w PZO z języka angielskiego i matematyki, wbrew postanowieniom statutu, brak było określenia wymagań edukacyjnych niezbędnych do otrzymania przez ucznia śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych. W PZO z języka angielskiego zapisano, że przy wystawianiu oceny na zakończenie semestru oraz roku szkolnego brane są pod uwagę wagi poszczególnych ocen, wśród których wymieniono egzamin próbny, co było niezgodne ze statutem szkoły.

Szkolna praktyka oceniania zachowania oraz osiągnięć edukacyjnych uczniów klas objętych analizą i wybranych czterech zajęć edukacyjnych nie zawsze była zgodna z przyjętymi uregulowaniami wewnętrznymi, co uzasadniano pedagogicznym, zindywidualizowanym procesem oceny ucznia uwzględniającym wszystkie zaistniałe okoliczności. Natomiast częstotliwość oceniania uczniów stosowana przez nauczycieli i ocenianie zróżnicowanych form aktywności uczniów, umożliwiła obiektywną ocenę ich postępów edukacyjnych oraz zachowania. Prawidłowo przeprowadzono egzaminy klasyfikacyjne i poprawkowe. W okresie objętym kontrolą klasyfikacja uczniów odbywała się na podstawie uchwał Rady Pedagogicznej Szkoły (dalej także Rada) w sprawie wyników klasyfikacji i promocji uczniów, jednak dwie z siedmiu uchwał objętych szczegółowym badaniem oraz trzy inne uchwały Rady (z czterech objętych szczegółową analizą) zawierały formalne błędy.

W okresie objętym kontrolą w Szkole objęto nadzorem pedagogicznym wewnątrzszkolne ocenianie uczniów. Dyrektor terminowo przedstawiał prawidłowo sporządzone plany nadzoru pedagogicznego. Plany te zawierały elementy wymagane przepisami, w tym dotyczyły zagadnień związanych z obszarem oceniania uczniów. Prezentowane przez Dyrektora wnioski z nadzoru zawierały wskazania mające na celu doskonalenie pracy Szkoły, w tym procesu oceniania osiągnięć edukacyjnych i zachowania uczniów. Stwierdzona nieprawidłowość związana z nieodpowiednią formą prawną uchwał dotyczących planów nadzoru pedagogicznego nie miała istotnego wpływu na kontrolowaną działalność.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 2230.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Tworzenie i wdrażanie wewnątrzszkolnych systemów oceniania uczniów

Opis stanu faktycznego

1. Szkoła powstała na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Pińczowie⁵, która zmieniła dotychczasową sieć szkolną, zaś Zespół Szkół w Pińczowie przekształciła w ośmioletnią Szkołę Podstawową. Organem prowadzącym Szkoły była gmina Pińczów.

(akta kontroli str. 5-11)

W latach 2020/2021-2022/2023⁶ w Szkole funkcjonowało (corocznie) 21 oddziałów klasowych. W oddziałach „0” uczyło się 46, 49 i 50 uczniów, zaś w oddziałach I-VIII 393, 394 i 414 uczniów. Liczba uczniów na poszczególnych poziomach klas była zróżnicowana i wynosiła np. 34 w dwóch klasach V-tych w roku 2020/2021, 33 w dwóch klasach VI-tych w roku 2021/2022 oraz 65 w trzech klasach IV-tych w roku 2022/2023. W badanym okresie na poziomach klas I-VIII pobierało naukę siedmioro, sześcioro i 10-oro uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Nauczanie indywidualne realizowane było wobec jednego, dwóch i jednego ucznia w kolejnych ww. latach.

Nauczanie, w latach objętych kontrolą, prowadzone było (odpowiednio) przez 47 nauczycieli (trzech kontraktowych, pięciu mianowanych i 39 dyplomowanych), 46 nauczycieli (czterech kontraktowych, pięciu mianowanych i 37 dyplomowanych) i 50 nauczycieli (pięciu początkujących, siedmiu mianowanych i 38 dyplomowanych).

(akta kontroli str. 12-13)

Od 1 września 2016 r. dokumentację przebiegu nauczania prowadzono w Szkole w formie dziennika elektronicznego (e-dziennika), zaś przebieg zajęć dodatkowych (nauczanie indywidualne, rewalidacja, zindywidualizowana ścieżka kształcenia, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, praca nauczycieli specjalistów oraz praca biblioteki i świetlicy) dokumentowany był w dziennikach tradycyjnych (papierowych). Zasady korzystania z dziennika elektronicznego określono w statucie Szkoły (§ 28a). Z wyjaśnienia Dyrektora wynikało, że dziennik elektroniczny miał usprawnić i ujednoczyć system oceniania. Upřednie sposoby i metody oceniania nie zawsze pozwalały na w pełni obiektywny i dostatecznie pełny obraz jakości postępów uczniów, ich umiejętności i indywidualnych potrzeb.

(akta kontroli str. 14, 15-16, 109)

W latach objętych kontrolą w Szkole nie powołano Rady Szkoły i zgodnie z art. 82 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (dalej: Prawo oświatowe)⁷, jej zadania realizowała Rada Pedagogiczna (dalej także Rada).

W latach szkolnych 2019/2020-2020/2021 obowiązywał statut Szkoły (dalej: statut) przyjęty uchwałą Rady Pedagogicznej 3/2029/2020 z 13 września 2019 r. Do statutu tego, uchwałą Rady 4/2021/2022 z dnia 4 października 2021 r. wprowadzono (w formie aneksu) zmiany spowodowane m.in. koniecznością dostosowania go do

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Uchwała Nr XXX/259/2017 z dnia 16 marca 2017 r.

⁶ Ilekroć mowa o roku lub latach, dotyczy to roku i lat szkolnych.

⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, ze zm.

zmienionych warunków pracy i nowych zadań związanych z pandemią COVID-19⁸. Uchwałą Rady 3/2022/2023 z 15 września 2022 r. przyjęty został tekst jednolity statutu (dalej także statut znowelizowany). Do prac nad nowym statutem, włączono samorząd uczniowski w celu uwzględnienia zdania młodzieży na temat poczynionych zmian. W statucie tym wprowadzono dodatkowo zapisy dotyczące m.in. organizowania kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi, zasad zawieszania zajęć i nauki zdalnej, pracy pedagoga specjalnego, logopedy i psychologa.

Statut upubliczniono na stronie internetowej Szkoły⁹ w zakładce „dokumenty szkolne”, na stronie BIP organu prowadzącego¹⁰ (10 stycznia 2023 r., tj. w czasie trwania kontroli NIK) oraz poprzez wyłożenie tekstu w sekretariacie Szkoły.

Wyżej opisane uchwały Rady nr 3/2019/2020, nr 4/2021/2022 i nr 3/2022/2023 (w sprawie przyjęcia statutu Szkoły i jego nowelizacji), jako podstawę prawną wskazywały odpowiednio: art. 98 Prawa oświatowego oraz art. 80 ust. 2 Prawa oświatowego.

NIK zauważa, że zapis taki nie jest wystarczający, gdyż art. 98 Prawa oświatowego wskazuje treści, jakie powinny znaleźć się w statucie szkoły, w tym szczegółowe warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego uczniów, o którym mowa w art. 44b ustawy o systemie oświaty, lecz uprawnienia Rady do uchwalenia statutu wynikają z art. 80 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 82 ust. 2 Prawa oświatowego.

Dyrektor wyjaśnił: *Podczas prac związanych z tworzeniem statutu szkoły skoncentrowano się w szczególności na zawartości treściowej dokumentu. Poinformował przy tym, że: Na najbliższym posiedzeniu Rady pedagogicznej zostanie wprowadzony aneks do statutu szkoły korygujący błędne zapisy.*

(akta kontroli str. 17, 18-49, 50-77, 78, 79, 100-101, 102-103, 110-176, 473)

2 W statucie, stosownie do art. 98 ust. 1 pkt 8 Prawa oświatowego, określono wewnątrzszkolne zasady oceniania osiągnięć edukacyjnych i zachowania uczniów (dalej: WZO). Służyły one realizacji celów wymienionych w art. 44b ust. 5 ustawy o systemie oświaty.

W WZO określono m. in. zasady dot. oceniania zachowania uczniów oraz klasyfikowania uczniów, tj. ustalania śródrocznych i rocznych ocen osiągnięć edukacyjnych. Przyjęto sześciostopniową skalę ocen oraz trzystopniową skalę wag ocen. WZO określało także zasady oceniania uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce, w tym dostosowanie wymagań edukacyjnych oraz form i metod pracy do indywidualnych potrzeb uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (§ 27a statutu).

Przyjęcie zmian w WZO zostało poprzedzone przeprowadzeniem badania ankietowego dotyczącego funkcjonowania zasad oceniania w Szkole. Badaniem tym objęto uczniów, rodziców¹¹ i nauczycieli. Z analizy odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynikało m.in., że nauczyciele w procesie oceniania wykorzystują pełną skalę ocen (69% pozytywnych odpowiedzi), a także pozwalają poprawiać oceny bieżące i zapewniają wgląd do sprawdzonych prac (89%). Ankietowani uczniowie nie zawsze czuli się sprawiedliwie oceniani (21% udzieliło w tej sprawie negatywnej odpowiedzi), a oceny nie motywowały ich do zwiększonego wysiłku (37%), niektórzy uczniowie wskazali także, że nauczyciele nie formułowali wskazówek dotyczących poprawy efektów kształcenia (38%).

⁸ Zmiany dotyczyły: funkcjonowania Szkoły w czasie zdalnego nauczania (§ 15a i §15b statutu); zasad oceniania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (§ 27a); zmian w zasadach korzystania przez uczniów z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych (§ 33 i § 48), a także katalogu kar (§52).

⁹ <https://sp2pinczow.wixsite.com>

¹⁰ bip.gminy.com.pl/pinczow/

¹¹ Ilekroć w wystąpieniu mowa o rodzicach, dotyczy to także opiekunów prawnych dzieci.

Jak wyjaśnił Dyrektor: *Uwzględniono także wnioski wynikające z raportu z ewaluacji wewnętrznej za rok szkolny 2020/2021.*

(akta kontroli str. 18-49, 50-77, 104-105, 110-176, 174-192)

PZO funkcjonują w Szkole od 2017 r. Zostały one opracowane przez nauczycieli poszczególnych przedmiotów nauczania. Do badania przyjęto PZO dotyczące chemii, matematyki, języka angielskiego i wychowania fizycznego¹². Wszystkie one jako podstawę sporządzenia wskazywały rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (dalej: rozporządzenie w sprawie oceniania)¹³, statut Szkoły oraz program nauczania z tych przedmiotów. Jak wyjaśnił Dyrektor: *Tworzenie i wdrażanie PZO poprzedzały rzeczowe dyskusje. Przede wszystkim usiłowano zdefiniować cele. Po określeniu ogólnych celów, które chciano osiągnąć, przeprowadzono różne badania takie jak wywiady, ankiety. Wyniki badań pozwoliły ocenić słabe i mocne strony przedsięwzięcia. PZO tworzą nauczyciele uczący tego samego przedmiotu np. zespół języka polskiego lub matematyki.*

Do PZO odniesiono się w statucie poprzez zapis, że: *nauczyciele poszczególnych przedmiotów ustalają wagi dla prowadzonych przez siebie zajęć, zaś przy wystawianiu ocen, nauczyciel bierze pod uwagę średnią ważoną ocen cząstkowych zapisanych w e-dzienniku zgodnie z PZO, a ostatecznie o ocenie klasyfikacyjnej z obowiązkowych zajęć edukacyjnych decyduje nauczyciel prowadzący poszczególne obowiązkowe zajęcia edukacyjne (§ 27 ust. 6 i 7 statutow).* Szczegółowe kwestie dot. PZO opisano poniżej.

(akta kontroli str. 18-49, 110-173, 193, 241-264)

W związku z wymogiem zorganizowania nauki zdalnej, określonym w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19¹⁴ (dalej: rozporządzenie w sprawie rozwiązań w okresie COVID-19), Dyrektor w dniu 24 marca 2020 r. wydał zarządzenie¹⁵ regulujące te zagadnienia (dalej: zarządzenie w sprawie zdalnego nauczania). Załącznikiem do zarządzenia były m.in. specjalne zasady oceniania (SZO) nazwane *przedmiotowymi zasadami oceniania na czas nauki zdalnej*. Zostały one zamieszczone na stronie internetowej Szkoły. Zarządzenie określało kryteria ocen i metod sprawdzania osiągnięć uczniów. Zmieniono zasady dot. ważenia ocen określone w statucie szkoły, zawieszając na czas nauczania zdalnego trzystopniową skalę wagi ocen, wprowadzając w ramach PZO wagi jeden lub jeden i dwa (z wyjątkiem zajęć z matematyki, gdzie utrzymana została waga trzy w przypadku prac klasowych). Ww. zarządzenie stanowiło, że w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania Szkoły (tj. od 25 marca 2020 r) prowadzi ona działalność na odległość wykorzystując do tego metody i techniki jakimi dysponuje, zaś podstawową formą zdalnego nauczania oraz kontaktu nauczycieli z uczniami i rodzicami był dziennik elektroniczny.

(akta kontroli str. 80-99, 194, 197-198, 197-198)

W celu realizacji wymogu zorganizowania nauki zdalnej, określonego w 125a ust. 2 Prawa oświatowego, do statutu¹⁶ wprowadzone zostały przepisy określające zasady

¹² Dobór dokonany wedle osądu kontrolera.

¹³ Dz. U. poz. 373, ze zm.

¹⁴ Dz. U. poz. 493, ze zm.

¹⁵ Zarządzenie Nr 3/2020.

¹⁶ W dniu 15 września 2022 r.

dot. zawieszania zajęć oraz nauki zdalnej (§ 15a i § 16). W przepisach tych nie ujęto zasad przekazywania uczniom, rodzicom i nauczycielom informacji o sposobie i trybie realizacji, zadań w zakresie organizacji kształcenia specjalnego, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, indywidualnego nauczania, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych oraz zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i zajęć, o których mowa w art. 165 ust 7 i 10 Prawa oświatowego. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 110-173, 195-196)

Szkoła zapewniła dostęp do dokumentów (i zawartych w nich zasad) określających WZO, PZO oraz SZO, poprzez ich upublicznienie na stronie internetowej Szkoły (WZO, SZO) lub zapoznanie z nimi uczniów poprzez omówienie na pierwszych lekcjach poszczególnych lat szkolnych i udostępnienie poprzez wywieszenie w salach lekcyjnych (PZO).

(akta kontroli str. 100-101, 199-204, 205, 210-211)

3 W statutach określono zasady dotyczące ustalania śródrocznych i rocznych ocen osiągnięć edukacyjnych uczniów (§ 30) i klasyfikowania uczniów (§ 34). Ocena w klasach I-III była oceną opisową, zaś uczniowie klas IV-VIII oceniani byli w skali sześciostopniowej. Wprowadzona została wagowość przy wystawianiu ocen (trzystopniowa skala wagi ocen). Jak wyjaśnił Dyrektor: *System wag powstał z chwilą wprowadzenia dziennika elektronicznego, który miał usprawnić i ujednoczyć system oceniania. (...) funkcjonujące sposoby i metody oceniania nie zawsze pozwalały na w pełni obiektywny i dostatecznie pełny obraz jakości postępów uczniów, ich umiejętności i indywidualnych potrzeb. Zapisy dotyczące ustalania wag ocen, określone w § 27 ust 6 obu statutów nie były określone rzetelnie, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.*

(akta kontroli str. 18-49, 109, 110-173.)

Ogólne zapisy dot. wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania ocen śródrocznych i rocznych zostały określone w obu statutach Szkoły (§ 28 i § 29) oraz bardziej szczegółowo w PZO, które odnosiły je do obowiązującej podstawy programowej, określając przy tym wagę poszczególnych form sprawdzania osiągnięć uczniów. Informacja o ww. wymogach była przekazywana uczniom na pierwszych lekcjach wraz z rozpoczęciem roku szkolnego oraz wywieszona w salach lekcyjnych, zaś rodzice byli informowani na pierwszych spotkaniach z wychowawcą (wywiadówkach), na których przedstawiano rodzicom dokumenty dot. funkcjonowania Szkoły w tym WZO oraz PZO.

(akta kontroli str. 18-49, 101, 110-173, 205, 199-205, 210-217)

Ustalanie śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych określone zostało w obu statutach Szkoły (§ 27, § 30 i § 34). Przy wystawianiu ocen, nauczyciel brał pod uwagę średnią ważoną ocen częściowych zapisanych w e-dzienniku, zaś w PZO wskazano sposoby dokonywania oceny oraz wagę poszczególnych form aktywności ucznia, którymi mogły być: odpowiedzi ustne, sprawdziany pisemne, kartkówki, testy, prace domowe, aktywność indywidualna na lekcjach, prace nadobowiązkowe.

Waga form aktywności została ustalona w PZO indywidualnie dla poszczególnych przedmiotów i wynosiła np. dla języka angielskiego: sprawdzian – 3, kartkówka – 2, odpowiedź ustna – 2, praca domowa – 1, zaś dla matematyki: sprawdzian – 2, kartkówka – 2, odpowiedź ustna – 2, praca domowa – 1.

(akta kontroli str. 18-49, 110-173, 241-264)

Statuty oraz inne dokumenty nie określały form i sposobów uzasadniania ustalonej oceny. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Terminy informowania ucznia i jego rodziców o przewidywanych dla niego rocznych ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych zostały określone w statutach Szkoły (§ 34 ust. 11 i 12). Wynosiły one miesiąc w przypadku możliwej oceny niedostatecznej i tydzień w przypadku innych ocen, przed śródrocznym i rocznym klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej. Uczeń o przewidywanej ocenie powinien zostać poinformowany przez nauczyciela i wychowawcę klasy, zaś rodzice przez wychowawcę w formie przez niego ustalonej. Brak było określenia formy przekazywania tych informacji. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 18-49, 110-173, 206-208)

W statutach określone zostały zasady udostępniania rodzicom ucznia, sprawdzonych i ocenionych prac pisemnych oraz innej dokumentacji dotyczącej oceniania ucznia (§ 30 ust. 12 i 13). Na prośbę rodziców, sprawdzone i ocenione pisemne sprawdziany/prace klasowe, inne prace kontrolne oraz dokumentacja dotycząca oceniania ucznia były udostępniane do wglądu podczas zebrań klasowych i konsultacji. Sprawdziany/prace klasowe nie mogły być kserowane, fotografowane udostępniane osobom trzecim (§ 30 ust. 13 statutu). NIK zauważa, że ww. zapis jest nieprecyzyjny i może sugerować niemożność kopiowania sprawdzonych prac także przez uczniów i ich rodziców co jest niezgodne ze stanowiskiem przedstawionym w tej sprawie przez Ministra Edukacji Narodowej¹⁷, zgodnie z którym *przy wyborze sposobu udostępniania sprawdzonych prac, szkoła powinna wziąć pod uwagę realne możliwości szybkiego otrzymania przez ucznia i jego rodziców danej pracy, np.: przekazanie zainteresowanym oryginału pracy lub jego kopii, udostępnienie pracy do domu z prośbą o zwrot pracy podpisanej przez rodziców itd.*

Jak wyjaśnił Dyrektor: *Uczniowie/rodzice mają dostęp do sprawdzianów i prac klasowych i w przypadku chęci ich powielenia mogą z takiej możliwości skorzystać. Natomiast osobom, które nie są uczniami/rodzicami nie umożliwiamy wglądu do tych prac czy też ich dokumentowania (fotografowania, kserowania). Obecny zapis jest nieprecyzyjny i w najbliższym czasie zostanie sformułowany tak, by nie budził wątpliwości.*

W statutach nie określono w sposób wyraźny sposobu udostępniania takich dokumentów uczniom, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 18-49, 110-173, 218, 219-223, 224-232, 239)

Warunki i sposób przekazywania rodzicom informacji o postępach i trudnościach ucznia w nauce określono w statutach (§28 a). Zgodnie z nimi, informacje o postępach edukacyjnych i wynikach nauczania rodzice ucznia uzyskiwali podczas wywiadówek i dni otwartych. W przypadku niepowodzeń edukacyjnych ucznia i braku kontaktów ze strony rodziców wychowawca umawiał się z rodzicami na rozmowę indywidualną. Kontakty z rodzicami były odnotowywane w dzienniku elektronicznym. Rodzice mieli obowiązek korzystania z dziennika elektronicznego w tym analizowania ocen i frekwencji ucznia, odbierania wiadomości od dyrekcji szkoły, wychowawcy klasy i pozostałych nauczycieli. Uczniowie mieli obowiązek dostarczenia wychowawcy klasy pisemnego usprawiedliwienia nieobecności na obowiązkowych zajęciach, sporządzonego przez rodzica w terminie tygodnia od zakończenia nieobecności, o ile rodzic nie przesłał usprawiedliwienia ze swojego konta w dzienniku elektronicznym (§ 28a ust. 3 statutu).

(akta kontroli str. 18-49, 110-173, 206-208)

¹⁷<https://archiwum.men.gov.pl/ministerstwo/informacje/poznaj-zasady-udostepniania-prac-uczniom-i-ich-rodzicom/> (dostęp 24 października 2022 r.)

Statut określał, że nauczyciele na początku każdego roku szkolnego informują uczniów oraz ich rodziców o warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana średnioroczna i roczna ocena z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych (§ 28 ust. 1 pkt c). Nauczyciel miał przy tym uzgodnić z uczniem termin i kryteria oceny, o którą ubiega się uczeń i formę poprawy. Zawierały one także zapisy dot. zasad poprawiania uzyskanych ocen bieżących, jednakże wyłącznie w odniesieniu do ocen niedostatecznych uzyskanych ze sprawdzianu/pracy klasowej (§ 30 ust. 9). Jak wyjaśnił Dyrektor: *Uczniowie mogli poprawiać wszystkie oceny, nie tylko niedostateczne. Poprawa dotyczyła zarówno prac pisemnych jak i odpowiedzi ustnych (...). Uczniowie po uzgodnieniu z nauczycielem pisali powtórnie test, kartkówkę czy sprawdzian lub odpowiadali ustnie. Informacje o tym nie zostały ujęte w WZO i PZO. Jednakże nauczyciele poszczególnych przedmiotów informują uczniów o możliwości poprawy każdej oceny na początku roku szkolnego.*

Wśród praw ucznia upublicznionych na gazetce ściennej w Szkole znajdował się zapis informujący, że uczeń ma prawo do jawnej oceny i do jej poprawy zgodnie z WZO oraz otrzymania w jak najkrótszym czasie wyników ze sprawdzianów i możliwości ich poprawy.

(akta kontroli str. 18-49, 110-173, 233-237, 238)

W zarządzeniu w sprawie zdalnego nauczania określono, że monitorowanie postępów w nauce oraz sposób weryfikacji wiedzy i umiejętności uczniów ustalają nauczyciele w blokach przedmiotowych. Ogólne zasady dot. monitorowania postępów uczniów i sposoby weryfikacji wiedzy i umiejętności uczniów w okresie nauki zdalnej zostały ujęte w statutach Szkoły (§ 15a). Zgodnie z nimi uczniowie biorący udział w zajęciach potwierdzali obecność (przy pomocy kamery, mikrofonu lub wpisu na czacie). Mogli kontaktować się z nauczycielem w celu wyjaśnienia niejasności, zaś nauczyciele ustalali monitorowanie postępów w nauce oraz sposób weryfikacji wiedzy i umiejętności uczniów w blokach przedmiotowych. Jak wyjaśnił Dyrektor: *Postępy uczniów są monitorowane na podstawie bieżących osiągnięć oraz wykonanych prac pisemnych, ćwiczeń i udokumentowaniem ich w postaci załącznika, zdjęcia lub skanu np., drogą mailową. Warunki określono w PZO na czas nauki zdalnej (tj. SZO).*

W SZO określone zostało wykorzystanie oceny ważonej, przy czym ww. zarządzeniem Dyrektora zmieniono zasady stosowania wag ocen bieżących, przyjęte w statucie Szkoły, tj. zawieszono na czas nauczania zdalnego trzystopniową skalę wagi ocen, wprowadzono wagę jeden lub jeden i dwa (z wyjątkiem z matematyki, gdzie utrzymana została waga trzy w przypadku prac klasowych)

NIK zauważa, że zgodnie z art. 80 ust. 2 pkt 1 Prawa Oświatowego tylko Rada Pedagogiczna była uprawniona do zmiany statutu Szkoły.

Dyrektor wyjaśnił: *Zasady ważenia zostały błędnie wprowadzone zarządzeniem Dyrektora szkoły Nr 3/2020.*

W statutach i innych dokumentach Szkoły nie określono przepisów dot. warunków organizowania egzaminów klasyfikacyjnych lub/i poprawkowych w czasie zdalnego nauczania. Jak wyjaśnił Dyrektor: *Podczas nauki zdalnej nie uwzględniono warunków organizowania egzaminów klasyfikacyjnych, poprawkowych ponieważ w tym czasie nie wystąpiła konieczność przeprowadzenia takowych egzaminów i problem przeoczono. Nauka zdalna była zjawiskiem nowym i wymagającym od nauczycieli skoncentrowania się na realizowaniu podstawy programowej i obowiązku szkolnego przez uczniów, natomiast kwestia egzaminów*

(poprawkowych i klasyfikacyjnych) przy tej formie edukacji nie była sprawą priorytetową, dlatego zapis ten nie został uwzględniony.

(akta kontroli str. 80-99, 218)

Organizację zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz sposób potwierdzania uczestnictwa uczniów w zajęciach w nauce zdalnej określono w SZO, stanowiących załącznik do zarządzenia w sprawie zdalnego nauczania (opisanego powyżej) oraz w statucie (§ 15a). Zgodnie z nimi m.in. godzina lekcyjna mogła być skrócona do 30 min. lub wydłużona do 60 min., zaś zajęcia odbywały się zgodnie z planem lekcji. Uczniowie biorący udział w zajęciach, na ich początku potwierdzali swoją obecność używając mikrofonu, kamery lub dokonując stosownego wpisu na czacie.

(akta kontroli str. 18-49, 80-99, 110-173)

W WZO (§ 29 pkt 14) uwzględniono możliwość stosowania w ocenianiu bieżącym znaków „+” i „-” przy ocenach oraz dokonywania wpisu „np” (uczeń nieprzygotowany). Jak wyjaśnił Dyrektor: *Znaki te dotyczą wyłącznie oceniania bieżącego. Mają charakter pomocniczy i motywujący do dalszej pracy. Wartość „plus” podwyższa ocenę o 0,5 pkt., zaś wartość „minus” obniża ocenę o 0,25 pkt.*

(akta kontroli str. 110-173, 240)

4 Odnośnie funkcjonującego w Szkole PZO, Dyrektor wyjaśnił, że: *Tworzenie i wdrażanie PZO poprzedziły rzeczowe dyskusje. Przede wszystkim usiłowano zdefiniować cele. Po określeniu ogólnych celów, które chciano osiągnąć, przeprowadzono różne badania takie jak wywiady, ankiety. Wyniki badań pozwoliły ocenić słabe i mocne strony przedsięwzięcia. PZO opracowane i stosowane przez wszystkich nauczycieli tego samego przedmiotu, co oznacza, że wszyscy uczniowie w klasach IV-VIII są oceniani według tych samych kryteriów na danym przedmiocie. Badaniem szczegółowym objęto PZO z matematyki, języka angielskiego, chemii i wychowania fizycznego obowiązujące w roku szkolnym 2021/2022. Ich analiza wykazała, że:*

- PZO z chemii oraz z wychowania fizycznego określały wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych ocen, PZO z języka angielskiego i matematyki nie zawierały tych wymagań. Szerzej o tym w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- w PZO z języka angielskiego, matematyki, chemii ujęto rodzaje aktywności uczniów (m.in. odpowiedzi ustne, sprawdziany pisemne, kartkówki, prace domowe), które podlegały ocenie; w przypadku wychowania fizycznego na ocenę wpływał udział ucznia w pozalekcyjnych zajęciach sportowych i szkolnych zawodach sportowych oraz osiągnięcia uczniów w sportach wymiernych;
- w badanych PZO nie określono warunków i trybu otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych. Szerzej o tym w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- w PZO zawarte zostały zapisy dotyczące możliwości poprawy/uzupełnienia prac pisemnych/ustnych z przedmiotu, przy czym w przypadku j. angielskiego oraz matematyki dotyczyło to wyłącznie ocen niedostatecznych. Jakkolwiek sytuacja taka nie była sprzeczna ze statutem Szkoły jednakże, zdaniem NIK mogła ona prowadzić do ograniczenia funkcji oceniania osiągnięć edukacyjnych, która polega m.in. na motywowaniu ucznia do dalszych postępów w nauce, o czym stanowi art. 44b ust. 5 pkt 4 ustawy o systemie oświaty;
- w PZO z chemii podano, że ocenę celującą otrzymuje uczeń, który: *Wykazuje znajomość materiału wykraczającą poza program nauczania i umiejętności rozwiązywania problemów o wysokiej skali trudności*; o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;

- w PZO z języka angielskiego zapisano, że przy wystawianiu oceny na zakończenie semestru oraz roku szkolnego bierze się pod uwagę wagi poszczególnych ocen, wśród których wymieniono egzamin próbny (test sprawdzający z wagą trzy), o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- w PZO z chemii i wychowania fizycznego nie określono minimalnej liczby ocen w semestrze, niezbędnych do wystawienia oceny, co mogło utrudniać równomierne zaplanowanie sposobów i form oceniania oraz systematyczne ocenianie postępów uczniów w nauce (§ 30 ust. 1 statutu);
- w PZO z języka angielskiego, matematyki, wychowania fizycznego i chemii podano, że uczeń ma prawo zgłosić na początku lekcji nieprzygotowanie do zajęć (najwyżej dwa razy w semestrze), przy czym w przypadku matematyki po wykorzystaniu tego limitu uczeń za każde nieprzygotowanie otrzymywał ocenę niedostateczną, zaś w przypadku wychowania fizycznego każde kolejne nieprzygotowanie (brak stroju sportowego) skutkowało obniżeniem oceny za aktywność o jeden stopień;
- w PZO z matematyki chemii oraz języka angielskiego określono sposób poprawienia oceny niedostatecznej uzyskanej ze sprawdzianu pisemnego (z chemii także z wypowiedzi ustnej), zaś w przypadku wychowania fizycznego ze sprawdzianu (bez podania jakiej oceny to dotyczy);
- w PZO z języka angielskiego określono zakres dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb uczniów z dysfunkcjami; w PZO z wychowania fizycznego zapisano, że metody i formy organizacyjne będą dostosowane do potrzeb i możliwości rozwojowych uczniów. W PZO z matematyki ujęto, że dla uczniów posiadających opinię lub orzeczenie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nauczyciel dostosowuje wymagania do możliwości ucznia zgodnie z zaleceniami tej opinii lub orzeczenia, zaś w przypadku PZO z chemii zapisano, że ocenianie ucznia ze specyficznymi trudnościami w nauce dostosowane jest do jego indywidualnych potrzeb i możliwości. Zakres dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb uczniów z dysfunkcjami ujęty był w zróżnicowany sposób, przy czym najpełniej w PZO z j. angielskiego. W przypadku matematyki i chemii znajdowały się odwołania do statutu Szkoły, który (w §27a) obszernie i dokładnie określił te zasady. Natomiast PZO wychowania fizycznego zawierał zapis, że: Metody i formy organizacyjne będą dostosowane do potrzeb i możliwości rozwojowych uczniów.

(akta kontroli str. 193, 241-264)

W analizowanych PZO nie zamieszczono zapisów określających warunki i tryb otrzymania przez ucznia wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych. W przypadku j. angielskiego, w PZO znajdował się zapis stanowiący, że pod koniec semestru uczeń może zostać dopytany *jeśli jego oceny dają niejasny obraz jego osiągnięć*.

(akta kontroli str. 241-264, 265-273, 274)

5 W Szkole określono warunki oraz kryteria oceniania zachowania uczniów. W klasach I-III śródroczne i roczne oceny były ocenami opisowymi, zaś w klasach IV-VIII zostały one ustalone według skali: zachowanie wzorowe, bardzo dobre, dobre, poprawne, nieodpowiednie i naganne tj. zgodnie z § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie oceniania. Śródroczna i roczna ocena klasyfikacyjna uwzględniała:

- wywiązywanie się ucznia z jego zobowiązań;
- postępowanie zgodne z dobrem społeczności szkolnej;
- dbałość o honor i tradycje szkoły;

- dbałość o piękno mowy ojczystej;
- dbałość o bezpieczeństwo i zdrowie własne oraz innych osób;
- godne, kulturalne zachowanie się w szkole i poza nią;
- okazywanie szacunku innym osobom tj. zasady określone w § 11 ust 1 ww. rozporządzenia.

W celu *ujednoczenia ocen zachowania oraz zwiększenia ich obiektywizmu* wprowadzono punktowy system oceniania zachowania uczniów. Na początku każdego półrocza każdy uczeń otrzymywał 100 pkt., które odpowiadały ocenie „dobrej” będącej oceną wyjściową. Liczba punktów mogła być powiększona lub pomniejszona poprzez konkretne zachowanie ucznia. Ocenę „wzorową” zachowania mogli otrzymać uczniowie, którzy uzyskali 200 i więcej punktów, zaś „bardzo dobrą”, ci którzy uzyskali 171-199 punktów. Ocenę „poprawną”, „nieodpowiednią” i „naganną” zachowania otrzymywali uczniowie, którzy otrzymali 71-99 punktów (ocena „poprawna”), 21-70 (ocena „nieodpowiednia”) i poniżej 20 punktów (ocena „naganna”). W obu statutach zamieszczono tabele wag zachowań pozytywnych oraz negatywnych, które określały pożądane i niepożądane zachowania ucznia, w tym ich opis, skalę punktową oraz określenie podmiotu wystawiającego¹⁸. W ich ramach np. uczeń, który zdobył 150 pkt dodatknych otrzymywał pochwałę na apelu wychowawczym i bon na *Dzień bez pytania*, zaś uczeń, który otrzymał 30 pkt ujemnych w półroczu nie mógł uzyskać oceny „wzorowej” zachowania.

(akta kontroli str. 18-49, 110-173)

Ocena zachowania była wystawiana przez wychowawcę klasy po zasięgnięciu opinii nauczycieli, samooceny ucznia oraz w oparciu o uzyskaną na koniec półrocza sumę punktów przy uwzględnieniu pomocniczych kryteriów oceny. W statutach uwzględniono zapisy wynikające z art. 44f ust. 8 i 9 ustawy o systemie oświaty, tj. ocena zachowania nie mogła mieć wpływu na stopnie z przedmiotów nauczania oraz promocję do klasy wyższej lub ukończenie Szkoły, zaś oceny z zajęć edukacyjnych na ocenę zachowania. Dyrektor wyjaśnił, że: *Ocenę zachowania ucznia wystawia zawsze ostatecznie wychowawca klasy po zasięgnięciu opinii nauczycieli, samooceny ucznia oraz w oparciu o uzyskaną na koniec półrocza sumę punktów, jak również sugerując się pomocniczymi kryteriami, czyli opinią kolegów i pracowników szkoły. (...) Zapis w statucie szkoły w §32 ust. 6 (...) dotyczy zgłaszania pozytywnych i negatywnych zachowań uczniów, np. pomoc koleżeńska, ubliżanie rówieśnikom czy niszczenie mienia szkoły. (...) Elementy zawarte w § 32 ust. 6 są jedynie kryteriami pomocniczymi do określania oceniania zachowania ucznia i są konfrontowane z zasadami określonymi w § 33.*

Zgodnie § 32 ust. 3 i 4 statutów, na początku roku szkolnego wychowawcy klas informowali uczniów (na zajęciach) o warunkach, sposobie oraz kryteriach oceniania zachowania oraz o warunkach i trybie uzyskania średniorocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania. Rodzice byli informowani na wywiadówkach. Wychowawca klasy był zobowiązany także do bieżącego informowania ucznia i jego rodziców o ocenach zachowania (§ 32 ust. 3 i 4 statutów) Na tydzień przed śródrocznym i rocznym posiedzeniem Rady Pedagogicznej wychowawca klasy miał obowiązek poinformować ucznia i jego rodziców (poprzez zapis w dzienniku elektronicznym) o przewidywanej ocenie klasyfikacyjnej zachowania, zaś jeżeli ocena ta miałaby być naganną, był zobowiązany poinformować o tym ucznia i jego rodziców na miesiąc przed śródrocznym lub rocznym posiedzeniem klasyfikacyjnym Rady Pedagogicznej (§ 32 ust. 7 i 8 statutów).

(akta kontroli str. 18-49, 110-173, 279-280, 296-303, 454-472)

¹⁸ Byli to: opiekun konkursu lub akcji, wychowawca, prowadzący zajęcia, każdy nauczyciel lub opiekun.

W Statucie określono obowiązki ucznia. Każdy uczeń miał obowiązek zachowywać podczas lekcji należyłą uwagę, nie rozmawiać z innymi uczniami i zabierać głos tylko po upoważnieniu go do tego przez nauczyciela. Winien usprawiedliwiać w określonym terminie i formie nieobecności na zajęciach edukacyjnych. Zobowiązany był do okazywania szacunku nauczycielom, innym pracownikom Szkoły, pozostałym uczniom oraz dorosłym. Był zobowiązany do przeciwstawiania się przejawom wulgaryzmu i brutalności, szanowania poglądów oraz przekonań, godności i wolności drugiego człowieka.

W Szkole przyjęty został regulamin obowiązującego stroju, zaś w tabeli negatywnych zachowań zamieszczono zapisy odnoszące się do tej kwestii. Regulowały one m.in. zakaz noszenia kolczyków (przez chłopców) i ograniczenie ich noszenia przez dziewczęta oraz farbowania włosów na zbyt jaskrawe kolory. W sprawach tych uprzednio wypowiedział się samorząd uczniowski¹⁹, a projekt zapisów został przez niego przegłosowany i zaaprobowany. Jak wyjaśnił Dyrektor: *Zapis dotyczący noszenia niektórych rodzajów biżuterii (zarówno przez dziewczęta jak i chłopców) podyktowany był kwestią bezpieczeństwa. Zakaz farbowania włosów nie dotyczy bezwzględnego farbowania lecz farbowania przesadnego, na jaskrawe kolory.*

Wprowadzony został również regulamin wnoszenia i używania na terenie Szkoły telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych. Zgodnie z nim, uczeń przed wejściem do Szkoły miał obowiązek wyłączyć i schować telefon komórkowy i w wyjątkowych sytuacjach, za zgodą nauczyciela prowadzącego lekcję, skorzystać z telefonu. Uczeń mógł korzystać z telefonu stacjonarnego znajdującego się w sekretariacie szkoły. Jak wyjaśnił Dyrektor: *Wprowadzenie regulaminu poprzedziły rzeczowe dyskusje z radą rodziców. Zapisy dot. warunków korzystania z telefonów zostały przedstawione i zaakceptowane przez Samorząd Uczniowski.*

Obie kwestie tj. dot. stroju oraz zakaz korzystania z telefonów, zostały przedstawione na posiedzeniu Rady Rodziców²⁰ uzyskując jej akceptację.

(akta kontroli str. 110-173, 281-289, 290, 291-295)

Statuty określały, iż na początku każdego roku szkolnego wychowawca informuje uczniów i ich rodziców o warunkach i trybie otrzymania przez ucznia wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania (§ 28 ust. 2 pkt c). Nie określono przy tym w statutach warunków i trybu otrzymania przez ucznia takiej oceny, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Statuty określały warunki ustalenia oceny u zachowania, jeśli uczeń lub jego rodzice uznali, że ocena ta została ustalona niezgodnie z przyjętymi przepisami prawa dotyczącymi trybu ustalania tej oceny. Warunkiem było zgłoszenie zastrzeżeń od oceny do Dyrektora, który powoływał komisję, ustalającą ocenę roczną. Terminy do zgłoszenia ww. zastrzeżeń były określone w obu statutach dwojako tj. na siedem dni po zakończeniu zajęć dydaktyczno-wychowawczych (§ 32 ust. 9) oraz na dwa dni po ich zakończeniu (§ 37 ust. 2). Zapisy te nie były określone prawidłowo, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W § 32 ust. 2 lit. b statutowo zapisano, że w skład powoływanej przez Dyrektora komisji ustalającej roczną ocenę klasyfikacyjną zachowania wchodzi: dyrektor albo inny nauczyciel zajmujący w tej szkole stanowisko kierownicze – jako przewodniczący komisji, wychowawca klasy, wskazany przez dyrektora nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne w klasie, pedagog, przedstawiciel samorządu. Zapisy dotyczące składu takiej komisji nie były określone rzetelnie, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

¹⁹ Na spotkaniu roboczym w dniu 9 października 2019 r.

²⁰ W dniu 10 października 2019 r.

(akta kontroli str. 18-49, 110-173, 275-278, 296-305, 306-309)

W statutach oraz innych dokumentach, brak było określenia sposobu ustalania oceny zachowania w sytuacji uznania, że zostały one ustalone niezgodnie z przepisami dot. trybu ich ustalania (art. 44n ust. 4 pkt 2 ustawy o systemie oświaty), w okresie ograniczenia funkcjonowania jednostek oświaty.

W Szkole określono system kar i nagród, które otrzymywali uczniowie za swoje postępowanie. Określono możliwość odwołania się od dotyczących ich decyzji (§ 54 i § 55 statutów). Nagrodami mogły być: pochwała wychowawcy klasy, pochwała Dyrektora na forum klasy, pochwała Dyrektora na forum Szkoły, list pochwalny do rodziców, dyplom lub nagroda książkowa oraz specjalna nagroda Dyrektora. Uczeń, który czuł się pokrzywdzony ze względu na niesprawiedliwą nagrodę miał prawo wnieść zastrzeżenia do Dyrektora w terminie siedmiu dni od otrzymania nagrody.

Za nieprzestrzeganie statutu uczeń mógł otrzymać karę. Mogło nią być: pozbawienie prawa do udziału w imprezach klasowych i szkolnych o charakterze rozrywkowo-rekreacyjnym, nagana wychowawcy klasy, nagana Dyrektora, która skutkowałą obniżeniem śródrocznej oceny zachowania o jeden stopień, przeniesienie do innej klasy na określony czas lub na stałe, wniosek do Kuratora o przeniesienie do innej szkoły. Kary mogły być stosowane w kolejności od najłagodniejszej do najsurowszej i nie mogły naruszać nietykalności i godności osobistej ucznia. O zastosowanej karze winni być powiadomieni uczeń i jego rodzice (w formie pisemnej). Rodzicom i uczniowi przysługiwało prawo do odwołania się od kary w formie pisemnej w terminie siedmiu dni od powiadomienia o wymierzeniu kary. Mogła ona także być uznana za niebyłą przez Dyrektora, po dłuższym (sześć miesięcy) nienagannym zachowaniu się ucznia.

(akta kontroli str. 18-49, 110-173, 275-278)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Statut Szkoły nie zawierał niektórych postanowień dotyczących oceniania wewnątrzszkolnego, wymaganych przepisami oświatowymi, a dwa zapisy nie zostały sporządzone rzetelnie. Analiza WZO wykazała bowiem, że:

a) w statucie nie określono sposobów przekazywania uczniom materiałów niezbędnych do realizacji zajęć w czasie nauczania na odległość, warunków bezpiecznego uczestnictwa uczniów w tych zajęciach w odniesieniu do ustalonych w szkole technologii informacyjno-komunikacyjnych, mając na uwadze łączenie przemienne kształcenia z użyciem monitorów ekranowych i bez ich użycia, co było wymagane od 1 września 2022 r. art. 125a ust. 7 Prawa oświatowego i § 9 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 września 2022 r. w sprawie organizowania i prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość²¹.

Jak wyjaśnił Dyrektor: *Ponieważ w roku szkolnym 2022/2023 nie wprowadzono zajęć z wykorzystaniem ww. metod i technik, w tutejszej placówce nie doprecyzowano zapisu w §15a statutu szkoły. Nadmieniam, iż wszelkie braki w dokumentacji szkoły, wynikające z §9 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 września 2022 r. w sprawie organizowania i prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, zostaną uzupełnione przy ewaluacji statutu szkoły.*

(akta kontroli str.196)

b) w statucie obowiązującym w latach szkolnych 2019/2020-2020/2021 (§ 27 ust.6) zapisano, iż przyjmuje się pięciostopniową skalę wag stosowanych

²¹ Dz. U. poz. 1903.

w ocenianiu bieżącym, pomimo że wskazano skalę wagi ocen jeden do trzy, zaś w statucie obowiązującym od roku szkolnego 2021/2022 (tenże sam paragraf i ustęp) zamieszczono zapis, że przyjmuje się pięciostopniową skalę wagi ocen - jeden do pięć, co nie było spójne ze stosowaną skalą.

Dyrektor wyjaśnił: *W obu statutach znalazły się błędne sformułowania dotyczące wagowości ocen. Sytuacja ta była spowodowana tym, że przy wprowadzaniu do oceniania skali wagi ocen pojawiły się liczne propozycje dotyczące pięciostopniowej skali wagi ocen. Jednak podczas obrad Rady Pedagogicznej ostatecznie stwierdzono, iż będzie to krzywdzące dla uczniów i przegłosowano wprowadzenie trzystopniowej wagi ocen. Tak więc zapis w statucie Szkoły; „pięciostopniowa skala wagi ocen” jest błędem rzeczowym. W szkole, w latach 2020/2021, 2022/2023, była i jest stosowana sześciostopniowa skala ocen oraz trzystopniowa skala wagi ocen. Każdej ocenie w skali od 1 do 6 przyporządkowuje się odpowiedni współczynnik, wyrażający wagę oceny. Potwierdzają to PZO. Właściwym zapisem w obu statutach powinien być zapis: „Przyjmuje się trzystopniową skalę wagi ocen (od 1 do 3)”. Informuję, iż na najbliższym posiedzeniu Rady Pedagogicznej zostanie wprowadzony aneks do statutu Szkoły dotyczący błędnego zapisu.*

(akta kontroli str.21-22, 105, 119-120)

c) w statucie nie określono form i sposobów uzasadniania przez nauczycieli ustalonej oceny, pomimo iż obowiązek ich określenia wynikał z art. 44e ust. 3 ustawy o systemie oświaty.

Dyrektor wyjaśnił: *W Szkole nauczyciele, dokonując oceny pracy ucznia, na bieżąco słownie omawiają otrzymaną ocenę, ponadto pojawia się pisemny komentarz w przypadku pracy pisemnej, uwzględniający pozytywne i niedociągnięcia pracy ucznia. (...) Uczeń ma prawo do zapoznania się z komentarzem nauczyciela oraz uzyskaniem wyjaśnień, jeśli nie rozumie zasadności otrzymanej oceny.*

(akta kontroli str. 218)

d) w statucie nie określono formy informowania ucznia i jego rodziców o przewidywanych dla niego rocznych ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych, pomimo obowiązku wynikającego z art. 44g ust 1 ustawy o systemie oświaty.

Jak wyjaśnił Dyrektor: *Podstawowymi formami komunikowania się z rodzicami/opiekunami prawnymi były i nadal są e-dziennik, poczta mailowa, zebrania z rodzicami (wywiadówki) oraz indywidualne spotkania. Przy pomocy tych metod są oni informowani o przewidywanych dla ucznia rocznych ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych. Uczniowie informowani są podczas spotkań indywidualnych oraz za pomocą dziennika elektronicznego. Terminy ustalania ocen klasyfikacyjnych ustalone zostały na tydzień przed posiedzeniem klasyfikacyjnym rady pedagogicznej. Nauczyciele i wychowawcy za pomocą dziennika elektronicznego lub indywidualnych spotkań informują uczniów i rodziców o przewidywanych ocenach. Termin posiedzenia klasyfikacyjnej Rady Pedagogicznej został ustalony na ostatni tydzień przed rozpoczęciem ferii zimowych i ostatni tydzień przed zakończeniem roku szkolnego. Informacja znajduje się na stronie internetowej szkoły w zakładce Oś czasu.*

(akta kontroli str. 206)

e) nieprawidłowo określono w statucie terminy do zgłoszenia przez ucznia lub jego rodziców zastrzeżeń odnośnie rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania. Zgodnie z § 32 ust. 9 statutu zastrzeżenia te można było zgłosić na siedem dni po zakończeniu zajęć dydaktyczno-wychowawczych, natomiast w § 37 ust. 1 statutu wskazano, że na dwa dni robocze po ich zakończeniu, podczas gdy

art. 44n ust. 3 ustawy o systemie oświaty stanowi, że zastrzeżenia, o których mowa w ust. 1, zgłasza się od dnia ustalenia rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych lub rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania, nie później jednak niż w terminie dwóch dni roboczych od dnia zakończenia rocznych zajęć dydaktyczno-wychowawczych.

Dyrektor wyjaśnił: *Zdając sobie sprawę, iż dwa dni to zbyt krótki okres czasu aby uczeń, jego rodzice lub opiekunowie prawni mogli zgłosić zastrzeżenia do dyrektora Szkoły, z racji na liczne obowiązki zawodowe, wzięwszy pod uwagę dobro ucznia, został wydłużony czas zgłoszenia zastrzeżeń do siedmiu dni. (...) Powyższy zapis zdecydowanie działał na korzyść ucznia, jednak jest niezgodny z podstawą prawną. Informuję, że na najbliższym posiedzeniu Rady Pedagogicznej zostanie wprowadzony aneks do statutu Szkoły korygujący błędny zapis.*

(akta kontroli str. 32-33, 45-46, 145-146, 164, 277)

f) w statucie (§ 32 ust. 9 lit. b) nierzetelnie określono skład komisji, o której mowa w art. 44n ust. 4 ustawy o systemie oświaty, ustalającej roczną ocenę klasyfikacyjną zachowania, gdyż nie wskazano możliwości powołania do niej psychologa oraz przedstawiciela rady rodziców wbrew § 17 ust. 7 rozporządzenia w sprawie oceniania

Dyrektor wyjaśnił: *W latach 2019-2022 nie był w Szkole zatrudniony psycholog, ten specjalista pracuje w placówce dopiero od 1 września 2022 roku. Natomiast fakt, iż pomimo zatrudnienia tego specjalisty od września 2022r. nie spowodował zmiany w zapisie składu komisji, która ustala roczną ocenę klasyfikacyjną zachowania wynika z przeoczenia, podobnie jak nieumieszczenie w składzie ww. komisji przedstawiciela Rady Rodziców. Informuję, iż na najbliższym posiedzeniu Rady Pedagogicznej zostanie wprowadzony aneks do statutu Szkoły korygujący błędny zapis.*

(akta kontroli str. 32-33, 145-146, 278)

g) w statucie Szkoły nie określono warunków i trybu otrzymania przez ucznia wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania, pomimo takiego obowiązku określonego w art. 44b ust. 6 pkt 6 i ust. 10 ustawy o systemie oświaty.

Dyrektor wyjaśnił: *Brak zapisu określającego warunki i tryb otrzymania przez ucznia wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania w statucie Szkoły wyniknął z niedopatrzania ze strony nauczycieli tworzących dokument. Pomimo braku zapisu w statucie, wychowawca na początku roku szkolnego informuje uczniów i ich rodziców o warunkach i trybie otrzymania przez ucznia wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania. Dyrektor poinformował także, że: Na najbliższym posiedzeniu Rady Pedagogicznej zostanie wprowadzony aneks dotyczący tego zapisu. Dodał nadto, iż: W latach 2020/2021 i następnych nie było w Szkole przypadku, żeby uczeń lub jego rodzic/opiekun prawny odwołał się od rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania.*

(akta kontroli str. 107)

h) W statucie Szkoły, a także w badanych PZO nie określono warunków i trybu otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych, co było niezgodne z art. 44b ust. 6 pkt 6 ustawy o systemie oświaty.

Z wyjaśnień przewodniczących zespołów opracowujących PZO wynikało, że: (1) *zasady oceniania przekazywane uczniom i rodzicom w formie ustnej powinny mieć formę pisemną. Brakujące zapisy zostaną uzupełnione (język angielski);*

(2) szczegółowo o warunkach i trybie otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych nauczyciele wychowania fizycznego poinformowali w formie ustnej. W następnym roku szkolnym w PZO z wychowania fizycznego zostaną zapisane warunki i tryb otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej ocenie klasyfikacyjnej (wychowanie fizyczne); (3) aby uzyskać wyższą niż przewidywana ocenę roczną lub śródroczną uczeń może sukcesywnie poprawiać oceny częściowe z prac pisemnych oraz odpowiedzi ustnych w przewidzianym terminie. Natomiast w PZO brak opisanych szczegółowych warunków i trybu otrzymania przez ucznia wyższej niż przewidywana oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych co zostanie uzupełnione (chemia); (4) -na tydzień przed posiedzeniem klasyfikacyjnym Rady Pedagogicznej uczniowie i ich rodzice są informowani o przewidywanych ocenach z matematyki. Ocena ta może ulec podwyższeniu, jeżeli uczeń poprawi wskazane przez nauczyciela oceny częściowe. Sformułowanie to, wydawało się być tak oczywiste, że nie zostało formalnie zapisane w PZO, tylko funkcjonowało w formie umowy. Zostanie ono wpisane do PZO (matematyka).

(akta kontroli str. 265-273)

i) w statucie Szkoły nie określono zasad udostępniania uczniom sprawdzonych i ocenionych prac pisemnych oraz innej dokumentacji dotyczącej oceniania, pomimo takiego obowiązku wynikającego z art. 44e ust 7 ustawy o systemie oświaty.

Jak wyjaśnił Dyrektor: *Prace pisemne uczniów są udostępniane i omawiane na zajęciach lekcyjnych poświęconych poprawie i analizie zagadnień, których dotyczyły sprawdziany. Uczeń ma prawo do zapoznania się z komentarzem nauczyciela oraz uzyskaniem wyjaśnień, jeśli nie rozumie zasadności otrzymanych punktów (oceny) za wykonaną pracę. W razie nieścisłości uczeń może zgłosić swoje zastrzeżenia do przyznanej punktacji. Zapisy tematów lekcji sugerują właśnie taki sposób omawiania wyników poszczególnych form sprawdzenia wiedzy ucznia.*

(akta kontroli str. 218)

2. Przedmiotowe zasady oceniania z trzech przedmiotów spośród czterech objętych szczegółową analizą nie zostały opracowane rzetelnie, gdyż:

a) w PZO z języka angielskiego i matematyki, wbrew § 28 statutu, brak było określenia wymagań edukacyjnych niezbędnych do otrzymania przez ucznia śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych.

Jak wyjaśnili przewodniczący zespołów, które opracowały PZO z tych przedmiotów: (1) kryteria oceniania jak i poziom osiągnięć na poszczególne oceny znajdują się w pracowniach i każdy uczeń informowany jest o wymaganiach na poszczególne oceny na początku roku szkolnego i w trakcie roku szkolnego ma do nich bezpośredni wzgląd na każdych zajęciach (język angielski); (2) do rozkładów materiału z matematyki dołączony był osobny dokument „Wymagania na poszczególne oceny”. Dokument ten zawiera szczegółowe informacje jakie umiejętności i wiadomości powinien opanować uczeń na poszczególne oceny szkolne z podziałem na klasy Dokument ten znajduje się u dyrektora szkoły. Przy najbliższej ewaluacji PZO wymagania te zostaną dołączone do PZO i staną się jego integralną częścią (matematyka).

(akta kontroli str.241-249, 254-258, 268, 270-271)

b) w PZO z języka angielskiego zapisano, że przy wystawianiu oceny na zakończenie semestru oraz roku szkolnego bierze się pod uwagę wagi poszczególnych ocen, wśród których wymieniono egzamin próbny (test sprawdzający z wagą trzy). Było to niezgodne ze statutem Szkoły który nie przewidywał takiej sytuacji oraz z komunikatem Świętokrzyskiego Kuratora

Oświaty²² określającego, że: *Nie jest dozwolone zamienianie wyników egzaminów zewnętrznych – także próbnych na oceny bieżące. Z wyjaśnień przewodniczącego zespołu, który opracował PZO z języka angielskiego wynikało, że: W wyniku przeoczenia w PZO znalazła się informacja o ocenach za próbne testy egzaminacyjne, czego w praktyce nie stosujemy. Zarówno rodzice jak i uczniowie informowani są o procentowym wyniku uzyskanych punktów z próbnego egzaminu. Nie wystawiamy za ten test ocen.*

(akta kontroli str. 241-249, 269-271)

c) w PZO z chemii nieprawidłowo określono wymagania na ocenę celującą podając, że ocenę taką otrzymuje uczeń, który: wykazuje znajomość materiału wykraczającą poza program nauczania i umiejętności rozwiązywania problemów o wysokiej skali trudności, co było niezgodne z art. 44b ust. 3 pkt 1 ustawy o systemie oświaty.

Nauczyciel opracowujący PZO z chemii wyjaśnił: *Warunkiem uzyskania przez ucznia oceny celującej jest pełne opanowanie wiadomości i umiejętności zapisanych w podstawie programowej nauczania chemii. Ocenę celującą może również otrzymać uczeń będący laureatem lub finalistą Konkursu Chemicznego. Jego wiedza i umiejętności wykraczają poza program nauczania chemii w szkole podstawowej. Znajomość materiału wykraczającego poza podstawę programową nie jest warunkiem koniecznym do uzyskania oceny celującej, zapis znajdujący się w PZO jest nieprecyzyjny i zostanie usunięty.*

(akta kontroli str. 250-253, 266)

OCENA CZĄSTKOWA

W WZO nie zawarto niektórych wymogów wynikających z przepisów oświatowych. W czterech badanych PZO nie określono warunków i trybu otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych. W PZO z chemii nieprawidłowo określono wymagania na ocenę celującą, wskazując na konieczność wykazania się przez ucznia wiedzą wykraczającą poza podstawę programową, zaś w PZO z języka angielskiego i matematyki, wbrew postanowieniom statutu, brak było określenia wymagań edukacyjnych niezbędnych do otrzymania przez ucznia śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych. W PZO z języka angielskiego zapisano, że przy wystawianiu oceny na zakończenie semestru oraz roku szkolnego brane są pod uwagę wagi poszczególnych ocen, wśród których wymieniono egzamin próbny, co było niezgodne ze statutem szkoły.

OBSZAR

2. Realizacja i dokumentowanie procesu oceniania uczniów

Opis stanu faktycznego

2.1 W roku 2022/2023 nauczyciele, zgodnie z art. 44 ust. 8 pkt 1 ustawy o systemie oświaty, informowali uczniów (na pierwszych zajęciach lekcyjnych) i ich rodziców (na zebraniach) o wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania oraz sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów, a także o warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych.

(akta kontroli str. 212-213, 216-217, 296-305, 306-309)

W latach 2020/2021-2021/2022, nauczyciele przedmiotów objętych badaniem (tj. matematyki, języka angielskiego, chemii i wychowania fizycznego), zgodnie z §34 ust. 11 statutu, poinformowali uczniów badanych klas i ich rodziców

²² Z dnia 16 grudnia 2019 r.

o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej, dokonując stosownego wpisu w dzienniku elektronicznym na tydzień przed posiedzeniem klasyfikacyjnym Rady Pedagogicznej.

(akta kontroli str. 400-405)

Statut nie zawierał zapisów dotyczących minimalnej liczby ocen jakie uczniowie winni otrzymać w semestrze z różnych form ich aktywności. Zapisy takie znajdowały się w dwóch z badanych PZO tj. z matematyki (9 ocen) i z j. angielskiego (7 ocen).

(akta kontroli str. 241-264)

Analiza częstotliwości oceniania różnych form aktywności uczniów w przeliczeniu na jednego ucznia oraz ze wskazaniem średniej liczby ocen dla badanych klas i przedmiotów wykazała, że

a) nauczyciel chemii poza ocenianiem odpowiedni ustnych (oceny z tej formy uzyskało najwyżej 50% uczniów) wykorzystywał wszystkie formy oceniania, tj.:

- w I semestrze roku 2020/2021, dla klasy VII A: wypowiedzi ustne – od 0 do 1 (średnia 0,2); kartkówki – od 0 do 1 (średnia 0,86); sprawdziany pisemne – od 2 do 3 (średnia 2,82); aktywność indywidualna na lekcji – od 0 do 1 (średnia 0,2); - w II semestrze: wypowiedzi ustne – 0; kartkówki – 0; sprawdziany pisemne – od 2 do 3 (średnia 2,9); aktywność indywidualna na lekcji – od 0 do 1 (średnia 0,1); prace domowe (nie ujęte w PZO) – 2 (średnia 2);
- w I semestrze roku 2021/2022, dla klasy VIII A: wypowiedzi ustne – od 0 do 1 (średnia 0,9); kartkówki – 1 (średnia 1); sprawdziany pisemne – 1 (średnia 1); aktywność indywidualna na lekcji – od 0 do 1 (średnia 0,4); w II semestrze wypowiedzi ustne – 1 (średnia 1); kartkówki – 0; sprawdziany pisemne – od 1 do 2 (średnia 1,6); aktywność indywidualna na lekcji – od 0 do 2 (średnia 0,4);
- w I semestrze roku 2021/2022, dla klasy VII C: wypowiedzi ustne – od 0 do 1 (średnia 0,6); kartkówki – 2 (średnia 2); sprawdziany pisemne – od 2 do 3 (średnia 2,9); aktywność indywidualna na lekcji – od 0 do 1 (średnia 0,5), prace domowe (nie ujęte w PZO) – od 1 do 2 (średnia 1,3);- w II semestrze: wypowiedzi ustne – od 0 do 1 (średnia 0,5); kartkówki – od 1 do 2 (średnia 1,9); sprawdziany pisemne – 2 (średnia 1,9); aktywność indywidualna na lekcji – od 0 do 1 (średnia 0,3); prace domowe (nie ujęte w PZO) – 2 (średnia 2);
- w I semestrze roku 2022/2023, dla klasy VIII C: wypowiedzi ustne – od 0 do 2 (średnia 0,84); kartkówki – od 2 do 3 (średnia 2,89); sprawdziany pisemne – 2 (średnia 2); aktywność indywidualna na lekcji – od 0 do 1 (średnia 0,1), prace domowe (nie ujęte w PZO) – 1 (średnia 1).

(akta kontroli str. 311-313, 318, 320)

b) nauczycielka matematyki stosowała wszystkie formy oceniania, lecz nie zawsze oceniała uczniów z częstotliwością wskazaną w PZO (dotyczyło to od jednego do trzech uczniów w każdej z badanych klas), tj.:

- w I semestrze roku 2020/2021, dla klasy VI C: kartkówki – od 2 do 4 (średnia 3,5); sprawdziany – 0; odpowiedzi ustne – od 0 do 2 (średnia 1); prace domowe – 1 (średnia 1); aktywność – od 0 do 3 (średnia 2); praca klasowa – od 2 do 3 (średnia 2,95); test – 1 (średnia 0,35). Trzech uczniów uzyskało w I semestrze liczbę ocen niższą aniżeli określona w PZO (dziewięć ocen) i wynoszącą dla: ucznia nr dziewięć – osiem ocen, uczeń nr 11 – sześć ocen i uczeń nr 13 – siedem ocen; w II semestrze: kartkówki – od 2 do 3 (średnia 2,82); sprawdziany – 0; odpowiedzi ustne – od 0 do 1 (średnia 0,5); prace domowe – 1 (średnia 1); aktywność – od 0 do 2 (średnia 1,96); prace klasowe – od 3 do 4 (średnia 3,9). Jeden

uczeń uzyskał w II semestrze mniejszą liczbę ocen niż określona w PZO. Uczeń nr dziewięć otrzymał siedem ocen;

- w I semestrze roku 2020/2021, dla klasy VII A: kartkówki – od 2 do 3 (średnia 2,94); sprawdziany – 0; odpowiedzi ustne – od 0 do 2 (średnia 1); prace domowe – od 2 do 3 (średnia 2,2); aktywność – od 2 do 3 (średnia 2,3); praca klasowa - od 3 do 4 (średnia 3,9); konkurs – od 0 do 2 (średnia 0,5); test – od 0 do 1 (średnia 0,1); w II semestrze: kartkówki – od 1 do 2 (średnia 1,96); sprawdziany – 0; odpowiedzi ustne – od 1 do 2 (średnia 1,5); prace domowe – od 1 do 2 (średnia 1,5); aktywność – 2 (średnia 2); prace klasowe – od 2 do 4 (średnia 3,8);
- w I semestrze roku 2021/2022, dla klasy VII C: kartkówki – 3 (średnia 3); sprawdziany – 0; odpowiedzi ustne- od 1 do 3 (średnia 2); prace domowe – od 1 do 2 (średnia 1,5); aktywność – od 1 do 3 (średnia 2,2); prace klasowe – od 2 do 3 (średnia 2,9); test – 1 (średnia 0,2). Dwóch uczniów uzyskało w I semestrze mniejszą liczbę ocen niż określona w PZO. Uczeń nr dziewięć otrzymał osiem, zaś uczeń nr 13 – osiem ocen; w II semestrze: kartkówki – od 2 do 3 (średnia 2,9); sprawdziany – 0; odpowiedzi ustne – od 0 do 2 (średnia 1); prace domowe – od 1 do 2 (średnia 1,5); aktywność – od 2 do 3 (średnia 2,7); prace klasowe – od 3 do 4 (średnia 3,9), inne - 1 (średnia 1);
- w I semestrze roku 2021/2022, dla klasy VIII A: kartkówki – od 2 do 3 (średnia 2,9); sprawdziany – 0; odpowiedzi ustne – od 0 do 2 (średnia 1,5); prace domowe – 1 (średnia 1); aktywność – 2 (średnia 2); praca klasowa - od 1 do 2 (średnia 1,94); inne – 1 (średnia 0,5). Ośmioro uczniów uzyskało w I semestrze mniejszą liczbę ocen niż określona w PZO. Uczeń nr 17 uzyskał pięć ocen, zaś uczniowie o nr trzy, cztery, dziewięć, 11, 20, 21 uzyskali po osiem ocen; w II semestrze: kartkówki – od 3 do 4 (średnia 3,96); sprawdziany – 0; odpowiedzi ustne – od 0 do 2 (średnia 1); prace domowe – od 0 do 1 (średnia 0,5); aktywność – 2 (średnia 2); prace klasowe – od 2 do 3 (średnia 2,94); inne – 1 (średnia 0,05). Jeden uczeń uzyskał w II semestrze mniejszą liczbę ocen niż określona w PZO. Uczeń nr sześć otrzymał osiem ocen;
- w semestrze roku 2022/2023, dla klasy VIII C: kartkówki – od 1 do 2 (średnia 1,8); sprawdziany – 0; odpowiedzi ustne – od 0 do 3 (średnia 1,5); prace domowe – 1 (średnia 1); aktywność – 2 (średnia 1,9); praca klasowa - od 2 do 4 (średnia 3,8); inne – 1 (średnia 0,2); test – 1 (średnia 0,5). Dwóch uczniów uzyskało w I semestrze mniejszą liczbę ocen niż określona w PZO. Uczeń nr trzy otrzymał sześć ocen, zaś uczeń nr 12 – sześć ocen.

Jak wyjaśniła nauczycielka matematyki: *W PZO znajduje się zapis, że w ciągu semestru każdy uczeń powinien uzyskać minimum dziewięć ocen z różnych form aktywność, co nie oznacza, że muszą to być wszystkie formy określone w PZO. W kilku przypadkach wymaganie dot. minimum nie zostało spełnione. Mniejszą liczbę ocen otrzymała uczennica będąca pod opieką specjalistów, mająca problemy z wypowiedzaniem się publicznie. Posiadała oceny tylko z prac pisemnych. Był też przypadek ucznia z Ukrainy, który często był nieobecny na lekcjach. W pozostałych przypadkach mniejsza liczba ocen wynikała z choroby uczniów i ich nieobecności na pracach pisemnych oraz z nauczania zdalnego.*

(akta kontroli str. 349, 350, 352, 353, 356, 358, 359, 361, 362)

- c) w ocenieniu z języka angielskiego stosowano wszystkie formy oceniania, lecz nie zawsze oceniano uczniów z częstotliwością wskazaną w PZO i dotyczyło to od dwóch do nawet 19 uczniów z badanych klas, tj.:

- w I semestrze roku 2020/2021, dla klasy VI C: kartkówki – od 1 do 2 (średnia 1,9); sprawdziany – 4 (średnia 4); odpowiedzi ustne - od 2 do 5 (średnia 2,9); prace domowe - 1 (średnia 1); aktywność – od 0 do 1 (średnia 0,2); zeszyt przedmiotowy – 0; zadanie dodatkowe – 0; konkurs – 0; praca w grupach – 0; udział w projekcie – 0. Dwaj uczniowie uzyskali w I półroczu mniejszą liczbę ocen niż określona w PZO. Uczniowie nr osiem i 16 uzyskali po sześć ocen; w II semestrze: kartkówki – 0; sprawdziany – 3 (średnia 3); odpowiedzi ustne: - od 3 do 4 (średnia 3,8); prace domowe: - od 0 do 1 (średnia 0,2); aktywność – od 0 do 1 (średnia 0,2); zeszyt przedmiotowy – 0; zadanie dodatkowe – 0; konkurs – 0; praca w grupach – 0; udział w projekcie – 0; czytanie i tłumaczenie (nieujęte w PZO) – od 1 do 2 (średnia 1,8).
- w I semestrze roku 2021/2022, dla klasy VII C: kartkówki – od 1 do 2 (średnia 1,8); sprawdziany – 2 (średnia 2); odpowiedzi ustne: - od 6 do 7 (średnia 6,9); prace domowe: - od 1 do 2 (średnia 1,06); aktywność – 0; zeszyt przedmiotowy – 0; zadanie dodatkowe – 0; konkurs – 0; praca w grupach – 0; udział w projekcie – 0. Ośmiu uczniów w I semestrze uzyskało mniejszą ilość ocen aniżeli przewidziana w PZO. Uczniowie nr dwa, osiem, 12 i 15 uzyskali po pięć ocen, natomiast uczniowie nr cztery, pięć, sześć i 10 uzyskali po sześć ocen; w II semestrze: kartkówki – 0; sprawdziany – od 3 do 4 (średnia 3,9); odpowiedzi ustne - od 5 do 6 (średnia 5,2); prace domowe - od 1 do 3 (średnia 1,4); aktywność – 0; zeszyt przedmiotowy – 0; zadanie dodatkowe – 0; konkurs – od 0 do 1 (średnia 0,11); praca w grupach – 0; udział w projekcie – 0;
- w I semestrze roku 2022/2023, dla klasy VIII C: kartkówki – od 6 do 7 (średnia 6,9); sprawdziany – od 5 do 7 (średnia 6,7); odpowiedzi ustne - od 0 do 3 (średnia 1,6); prace domowe - 0; aktywność – 0; zeszyt przedmiotowy – 0; zadanie dodatkowe – od 1 do 2 (średnia 0,2); konkurs – 0; praca w grupach – 0; udział w projekcie – 0;
- w I semestrze roku 2020/2021, dla: klasy VII A: kartkówki – 4 (średnia 3,63); sprawdziany – 3 (średnia 2,86); odpowiedzi ustne - 0; prace domowe - 1 (średnia 0,4); aktywność – 1 (średnia 0,54); zeszyt przedmiotowy – 0; zadanie dodatkowe – 0; konkurs – 0; praca w grupach – 0; udział w projekcie – 0. Troje uczniów uzyskało mniejszą ilość ocen aniżeli przewidziana w PZO. Uczeń nr trzy i nr 15 – sześć ocen i uczeń nr 18 – trzy oceny; w II semestrze: kartkówki – 1 (średnia 0,95); sprawdziany – 3 (średnia 3); odpowiedzi ustne - 1 (średnia 0,2); prace domowe - 2 (średnia 1,12); aktywność – 1 (średnia 0,45); zeszyt przedmiotowy – 0; zadanie dodatkowe – 0; konkurs – 0; praca w grupach – 0; udział w projekcie – 0. W II semestrze 19 uczniów uzyskało mniejszą ilość ocen aniżeli przewidziana w PZO. Uczeń nr 18 – cztery oceny, uczniowie nr trzy, pięć, 10, 12, 17, 21 i 22 uzyskali po pięć ocen, zaś uczniowie nr dwa, cztery, siedem, osiem, dziewięć, 11, 13, 14, 15, 16 i 20 uzyskali po sześć ocen.
- w I semestrze roku 2021/2022, dla klasy VIII A: kartkówki – 3 (średnia 2,8); sprawdziany – 3 (średnia 2,86); odpowiedzi ustne - 0; prace domowe - 1 (średnia 0,13); aktywność – 0; zeszyt przedmiotowy – 0; zadanie dodatkowe – 0; konkurs – 1 (średnia 0,1); praca w grupach – 0; udział w projekcie – 0. W I semestrze 18 uczniów uzyskało mniejszą ilość ocen aniżeli przewidziana w PZO. Uczeń nr 17 uzyskał trzy oceny, uczniowie nr trzy, dziewięć, 14, 15 i 16 uzyskali po pięć ocen, zaś uczniowie nr jeden, dwa, cztery, pięć, sześć, siedem, osiem, 12, 13, 19, 20 i 21 uzyskali po sześć ocen.; II semestrze: kartkówki – 3 (średnia 2,72); sprawdziany – 3 (średnia 2,87); odpowiedzi ustne - 1 (średnia 0,13); prace domowe - 0; aktywność –

0; zeszyt przedmiotowy – 0; zadanie dodatkowe – 0; konkurs – 0; praca w grupach – 0; udział w projekcie – 0. W II semestrze 18 uczniów uzyskało mniejszą ilość ocen aniżeli przewidziana w PZO. Uczeń nr 17 uzyskał dwie oceny, uczniowie nr 10, 16, 18 i 21 uzyskało po pięć ocen, zaś uczniowie nr jeden, dwa, cztery, pięć, siedem, dziewięć, 11, 12, 13, 14, 15, 19 i 20 otrzymali po sześć ocen.

Jak wyjaśnił nauczyciel j. angielskiego: *Liczba siedmiu ocen dotyczy uczniów, którzy obecni są na wszystkich zajęciach, w wielu przypadkach liczba ta była niższa z powodu pobytu w szpitalu, długiej choroby lub kłopotów rodzinnych. W badanym okresie specyficzna sytuacja nauczania zdalnego utrudniła przeprowadzenie wszystkich zaplanowanych form sprawdzenia wiedzy i przez to niektórzy uczniowie uzyskali mniejszą liczbę ocen.*

(akta kontroli str. 326, 327, 329, 330, 334, 335, 337, 338, 340)

- d) w ocenianiu z wychowania fizycznego wystawiano uczniom od dwóch do nawet sześciu ocen z każdej zaplanowanej formy aktywności, tj.:
- w I semestrze roku 2020/2021, dla klasy VI C: sprawdziany (ćwiczenia praktyczne na lekcji) – od 4 do 5 (średnia 4,44); aktywność – od 2 do 3 (średnia 2,88); - w II półroczu: sprawdziany – od 3 do 4 (średnia 3,66); aktywność 4 (średnia 4);
 - w I semestrze roku 2021/2022, dla klasy VII C: sprawdziany (ćwiczenia praktyczne na lekcji) – od 5 do 6 (średnia 5,66), aktywność 2 (średnia 2); - w II półroczu: sprawdziany od 4 do 6 (średnia 5,44); aktywność od 1 do 2 (średnia 2,11);
 - w I semestrze roku 2022/2023, I dla klasy VII C: sprawdziany (ćwiczenia praktyczne na lekcji) – 5 (średnia 5); aktywność 2 (średnia 2); udział w zawodach międzyszkolnych 2 (średnia 0,18);
 - w I semestrze roku 2020/2021, dla klasy VII A (chłopcy): sprawdziany (ćwiczenia praktyczne na lekcji) – od 1 do 3 (średnia 2,75); aktywność – od 4 do 6 (średnia 5,72); udział w zawodach międzyszkolnych 1 (średnia 0,25); w II semestrze: sprawdziany – od 0 do 2 (średnia 1,38); aktywność - od 7 do 9 (średnia 4,92);
 - w I semestrze roku 2021/2022, dla klasy VIII A (chłopcy): sprawdziany (ćwiczenia praktyczne na lekcji) – od 1 do 3 (średnia 2,81), aktywność - od 1 do 4 (średnia 3,75); udział w zawodach międzyszkolnych 2 (średnia 0,54); w II semestrze: sprawdziany - od 2 do 3 (średnia 2,54); aktywność 4 (średnia 4); udział w zawodach międzyszkolnych - od 1 do 2 (średnia 1).

W odniesieniu do uczniów biorących udział w sportowych zawodach międzyszkolnych, nauczyciel wychowania fizycznego wyjaśnił: *Do udziału w zawodach międzyszkolnych to ja wybieram uczniów, których na podstawie ich osiągnięć sportowych, umiejętności i predyspozycji motorycznych uważam za potencjalnie najlepszych do reprezentowania Szkoły.*

(akta kontroli str. 372,373, 374, 377, 378, 379, 384, 387, 388, 389, 391, 392, 393)

Ocena końcowa z badanych przedmiotów wynikała z ocen cząstkowych z uwzględnieniem analizy osiągnięć uczniów (m.in. ich zaangażowania, aktywności na lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych), a przyjęty system wag ocen był stosowany prawidłowo. Nie zawsze ostateczna ocena była w pełni zgodna z określonymi w § 27 ust. 7 statutu przedziałami średniej ważonej dla poszczególnych ocen²³; ta mianowicie:

²³ Ocena celujący powinna zostać ustalona, jeśli średnia ważona ocen mieściła się w zakresie od 5,70 do 6,00; bardzo dobra w zakresie od 4,70 do 5, 69; dobra – od 3,70 do 4,69; dostateczna – od 2,70 do 3,69; dopuszczająca – od 1,70 do 2,69.

a) w ocenianiu z wychowania fizycznego podwyższenie oceny śródrocznej i końcoworocznej w stosunku do uzyskanej przez uczniów średniej ważonej dotyczyło ocen bardzo dobrych i celujących (zastosowano takie podwyższenie oceny nawet w odniesieniu do 13 uczniów), tj.: w roku 2020/2021 pięciu uczniów klasy VI C otrzymało oceny bardzo dobre, pomimo iż nie uzyskali średniej ważonej (od 4,7) określonej w § 27 ust. 7 statutu, uprawniającej do otrzymania takiej oceny. Dwaj uczniowie uzyskali średnią 4,56; w roku 2021/2022 dwóch uczniów klasy VII C otrzymało oceny bardzo dobre, pomimo iż nie uzyskali średniej ważonej uprawniającej do otrzymania takiej oceny. Jeden uczeń uzyskał średnią 4,6; w roku 2020/2021 ośmiu uczniów VII A (chłopcy) otrzymało oceny wyższe aniżeli średnia ważona uprawniająca do otrzymania takiej oceny. Jeden uczeń otrzymał ocenę celującą (od 5,7) przy średniej ważonej 5,17. Drugi uczeń otrzymał ocenę celującą przy średniej ważonej 5,62. Kolejny uczeń otrzymał ocenę celującą przy średniej ważonej 5,65. Następny uczeń otrzymał ocenę celującą przy średniej ważonej 5,39. Kolejny uczeń otrzymał ocenę bardzo dobrą (od 4,7) przy średniej ważonej 4,69. Dwaj pozostali uczniowie otrzymali: jeden uczeń ocenę dostateczną (od 2,7) przy średniej ważonej 2,45, zaś drugi uczeń ocenę celującą przy średniej ważonej 5,42; w roku 2021/2022 trzynaścioro uczniów otrzymało oceny celujące (od 5,7) pomimo, że nie uzyskali średniej ważonej uprawniającej do otrzymania takiej oceny. Uczniowie uzyskali średnią ważoną: pierwszy uczeń - 5,29, drugi uczeń - 5,50, trzeci uczeń - 5,53, uczeń czwarty - 5,19, uczeń piąty - 5,0, uczeń szósty - 5,44, uczeń siódmy - 5,35, uczeń ósmy - 5,69, dziewiąty uczeń - 5,31, uczeń dziesiąty - 5,06, uczeń jedenasty - 5,47, dwunasty - 5,05 i uczeń trzynasty - 5,1.

(akta kontroli str. 375-376, 380-381, 385-386, 390, 394-394a)

b) w ocenianiu z matematyki często ustalano oceny wyższe niż wynikało to ze średnich ważonych (dotyczyło to klasyfikacji 10 uczniów, z klas których dokumentacja była objęta badaniem) tj.: w roku 2020/2021, jeden uczeń klasy VI C otrzymał ocenę dobrą (od 3,7) pomimo, iż nie uzyskał średniej ważonej (określonej w § 27 ust. 7 statutu), uprawniającej do otrzymania takiej oceny. Jeden uczeń uzyskał średnią 3,61; w tymże roku, 10 uczniów klasy VII A otrzymało oceny wyższe niż wynikały ze uzyskanej średniej ważonej. Jeden uczeń otrzymał ocenę dopuszczającą (od 1,7) przy średniej ważonej w wynoszącej 1,58. Dwóch uczniów otrzymało oceny dobre (od 3,7) uzyskując: w przypadku jednego ucznia średnią ważoną 3,69 oraz drugiego ucznia średnią ważoną 3,32. Siedmiu uczniów otrzymało oceny bardzo dobre (od 4,7) przy średnich ważonych wynoszących w przypadku: pierwszego ucznia - 4,4; drugiego - 4,56; trzeciego - 4,68; czwartego - 4,52; piątego - 4,35 i szóstego ucznia - 4,67. W roku 2021/2022, dwóch uczniów klasy VII C otrzymało oceny wyższe pomimo, iż nie uzyskali średniej ważonej na poziomie tych ocen. Pierwszy uczeń otrzymał ocenę dopuszczającą (od 1,7) przy średniej ważonej wynoszącej 1,64, zaś drugi uczeń otrzymał ocenę dobrą (od 3,7) przy średniej ważonej 3,63. W ww. roku ośmiu uczniów klasy VII A otrzymało oceny wyższe pomimo, iż nie uzyskali średniej ważonej na poziomie tych ocen. Pierwszy otrzymał ocenę „dopuszczającą” (od 1,7) pomimo średniej ważonej wynoszącej 1,63, drugi uczeń otrzymał ocenę dostateczną (od 2,7) przy średniej ważonej 2,55. Pięcioro uczniów otrzymało oceny bardzo dobre (od 4,7). Pierwszy uczeń przy średniej ważonej 4,59; drugi przy średniej 4,65; trzeci uczeń przy średniej 4,62; uczeń czwarty przy średniej 4,60 i piąty uczeń przy średniej 4,63. Jeden uczeń otrzymał ocenę celującą (od 5,7) przy średniej 5,18.

(akta kontroli str. 351, 354-355, 357, 360, 363)

c) w ocenianiu z chemii: w roku 2020/2021, pięcioro uczniów klasy VII A otrzymało oceny wyższe pomimo, iż nie uzyskali średniej ważonej na poziomie tych ocen. Pierwszy z nich otrzymał ocenę celującą (od 5,7) przy średniej ważonej wynoszącej

5,18. Drugi uczeń otrzymał ocenę dopuszczającą (od 1,7) przy średniej ważonej 1,5. Trzeci uczeń otrzymał ocenę dostateczną (2,7) przy średniej ważonej 2,28. Kolejny uczeń otrzymał ocenę bardzo dobrą (od 4,7) przy średniej ważonej 4,65. Piąty uczeń otrzymał ocenę celującą przy średniej ważonej 5,61. W roku 2021/2022 pięcioro uczniów klasy VIII A otrzymało oceny wyższe pomimo, iż nie uzyskali średniej ważonej na poziomie tych ocen. Pierwszy z nich otrzymał ocenę bardzo dobrą (od 4,7) przy średniej ważonej wynoszącej 4,65. Drugi uczeń otrzymał ocenę bardzo dobrą przy średniej ważonej 4,66. Uczeń trzeci otrzymał ocenę bardzo dobrą przy średniej ważonej 4,64. Uczeń czwarty otrzymał ocenę bardzo dobrą przy średniej ważonej 4,58. Piąty uczeń otrzymał natomiast ocenę bardzo dobrą przy średniej ważonej 4,59. W roku 2020/2021 dwoje uczniów klasy VII C otrzymało oceny wyższe pomimo, iż nie uzyskali średniej ważonej na poziomie tych ocen. Pierwszy z nich otrzymał ocenę dopuszczającą (od 1,7) przy średniej ważonej wynoszącej 1,69. Drugi uczeń otrzymał ocenę dobrą (od 3,7) przy średniej ważonej 3,67. W I semestrze roku 2022/2023 czworo uczniów klasy VIII C otrzymało oceny wyższe pomimo, iż nie uzyskali średniej ważonej na poziomie tych ocen. Pierwszy uczeń otrzymał ocenę dostateczną (od 2,7) przy średniej ważonej 2,67; uczeń drugi otrzymał ocenę dobrą (od 3,7) przy średniej ważonej wynoszącej 3,60; trzeci uczeń otrzymał ocenę dobrą przy średniej ważonej 3,67; uczeń czwarty otrzymał ocenę dopuszczającą (od 1,7) przy średniej ważonej 1,67.

(akta kontroli str. 312, 314, 319-321)

d) z języka angielskiego: w roku 2020/2021 czworo uczniów klasy VI C otrzymało oceny wyższe pomimo, iż nie uzyskali średniej ważonej na poziomie tych ocen. Pierwszy uczeń otrzymał ocenę bardzo dobrą (do 4,7) przy średniej ważonej 4,66. Uczeń drugi otrzymał ocenę bardzo dobrą przy średniej ważonej 4,64. Trzeci uczeń otrzymał ocenę bardzo dobrą przy średniej ważonej 4,65. Czwarty uczeń otrzymał ocenę dostateczną (od 2,7) przy średniej ważonej 2,43. W roku 2021/2022 czworo uczniów klasy VII C otrzymało oceny wyższe pomimo, iż nie uzyskali średniej ważonej na poziomie tych ocen. Pierwszy z nich otrzymał ocenę celującą (do 5,7) przy średniej ważonej 4,99. Uczeń drugi otrzymał ocenę dostateczną (od 2,7) przy średniej ważonej 2,37. Trzeci uczeń otrzymał ocenę dobrą (od 3,7) przy średniej ważonej 3,53, zaś uczeń czwarty otrzymał celującą przy średniej ważonej 5,14. W I półroczu roku 2022/2023 troje uczniów klasy VIII C otrzymało oceny wyższe pomimo, iż nie uzyskali średniej ważonej na poziomie tych ocen. Pierwszy uczeń otrzymał ocenę bardzo dobrą (od 4,7) przy średniej ważonej 4,67. Uczeń drugi otrzymał ocenę bardzo dobrą (od 4,7) przy średniej ważonej wynoszącej 4,68. Trzeci uczeń otrzymał ocenę bardzo dobrą (od 4,7) przy średniej ważonej 4,62. W roku 2020/2021 czworo uczniów klasy VII A otrzymało oceny wyższe pomimo, iż nie uzyskali średniej ważonej na poziomie tych ocen. Pierwszy z nich otrzymał ocenę bardzo dobrą (od 4,7) przy średniej ważonej 4,67. Uczeń drugi otrzymał ocenę dopuszczającą (od 1,7) przy średniej ważonej 1,5. Trzeci uczeń otrzymał ocenę bardzo dobrą przy średniej ważonej 4,66, natomiast czwarty uczeń otrzymał ocenę dopuszczającą przy średniej ważonej 1,53. W roku 2021/2022 czworo uczniów klasy VIII A otrzymało oceny wyższe pomimo, iż nie uzyskali średniej ważonej na poziomie tych ocen. Pierwszy uczeń otrzymał ocenę bardzo dobrą (do 4,7) przy średniej ważonej 4,38. Uczeń drugi otrzymał ocenę bardzo dobrą przy średniej ważonej 4,50. Trzeci uczeń otrzymał dopuszczającą (od 1,7) przy średniej ważonej 1,69, natomiast uczeń czwarty otrzymał bardzo dobrą przy średniej ważonej 4,46.

(akta kontroli str. 328, 331, 336, 339, 341)

Wszyscy nauczyciele badanych przedmiotów, którzy wystawiali oceny śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne, jednobrzmiąco wyjaśnili: *Średnia ważona ocen jest*

jedynie narzędziem pomocniczym dla nauczyciela w ustalaniu oceny. Poza średnią ważoną były brane pod uwagę postępy uczniów w porównaniu z poprzednim okresem oceniania, ich zaangażowanie czy pilność w wykonywaniu zadań. W przypadku progresu uczniów, ze względów pedagogicznych i w celu zachęty do dalszej pracy wystawiane były oceny wyższe. Podczas wystawiania ocen końcowych brane były pod uwagę między innymi postępy ucznia, wkład jego pracy, chęć doskonalenia, jego indywidualne predyspozycje i średnia ważona jako jedno z kryteriów oceny. Zgodnie z WZO o ocenie klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych decyduje nauczyciel prowadzący zajęcia. Dwaj uczniowie otrzymali ocenę celującą (z angielskiego) zamiast bardzo dobrej, gdyż byli laureatami konkursu gminnego i zgodnie z jego regulaminem otrzymali oceny celujące.

Prawidłowo dokumentowano proces oceniania w dziennikach lekcyjnych i arkuszach ocen.

(akta kontroli str. 316, 322, 332-333, 342, 343, 364, 382, 395, 396)

2.2 Zgodnie z § 32 ust. 3 i 4 statutów wychowawca klasy, której dokumentację objęto szczegółowym badaniem, na początku roku 2022/2023²⁴ poinformował uczniów (w czasie lekcji organizacyjnej) oraz ich rodziców (na zebraniu) o warunkach i sposobie oraz kryteriach oceniania zachowania, warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania

W latach szkolnych 2020/2021-2021/2022, zgodnie z § 32 ust. 7 i 8 statutu, o przewidywanej rocznej ocenie zachowania wychowawcy badanych klas poinformowali uczniów i ich rodziców dokonując stosownego wpisu w dzienniku elektronicznym na jeden tydzień przed posiedzeniem klasyfikacyjnym Rady Pedagogicznej.

(akta kontroli str. 447-452, 453, 454-472)

W latach tych, oceny zachowania ustalano biorąc pod uwagę kryteria (punktowe) określone w WZO. Ocenę zachowania wystawiał wychowawca klasy, uwzględniając opinię nauczycieli uczących w szkole oraz samoocenę ucznia. Nauczyciele mieli możliwość wpisywania punktów pozytywnych i negatywnych do dziennika elektronicznego. Przy ocenie zachowania uczniów wzięto pod uwagę specyfikę zdalnego nauczania. W ocenach z zachowania nie zawsze uwzględniano zasady ujęte w WZO (§ 33 statutu). Generalnie nie przyznawano punktów ujemnych w przypadku usprawiedliwienia spóźnienia. Jak wyjaśnili wychowawcy klas wybranych do badania, *spóźnienia miały miejsce z przyczyn niezawinionych przez uczniów więc przyznawanie w takiej sytuacji punktów ujemnych byłoby działaniem niewychowawczym*. Miały miejsce także sytuacje, w których uczniom nie zaliczano punktów ujemnych pomimo nieusprawiedliwionych nieobecności odnotowanych w e-dzienniku. Ustalono, że w zbadanych przypadkach dotyczyło to sytuacji, gdy uczniowie opuścili zajęcia już po uprzednim wystawieniu ocen klasyfikacyjnych (w miesiącu czerwcu). Stwierdzono przypadki, gdy pomimo uzyskania przez uczniów punktów dodatnich na poziomie kwalifikującym do przyznania wyższej oceny z zachowania, uczniowie takiej oceny nie otrzymali. Jak wyjaśnili wychowawcy dotyczyło to uczniów, którzy przy zgodnej opinii nauczycieli, nie mogli stanowić wzoru dla innych uczniów ze względu na swoje zachowanie. Odwrotną sytuacją było przyznanie uczniom, którzy nie osiągnęli odpowiedniej liczby punktów, wyższej oceny klasyfikacyjnej z zachowania, którą wychowawcy uzasadnili bardzo dobrą postawą ucznia, jego zaangażowaniem w pracę szkoły i widocznymi staraniami podjętymi celem otrzymania pożądanej oceny. Jak podkreślili wychowawcy: *Punktacja jest tylko jednym z parametrów branych pod uwagę do*

²⁴ Ustaleń dokonano na przykładzie objętej szczegółowym badaniem klasy VIII C.

oceny z zachowania i nie może całkowicie ograniczyć nauczyciela, który ocenia całokształt zachowania ucznia we wszystkich jego aspektach.

(akta kontroli str. 110-173, 406-446)

NIK zwraca uwagę, że stwierdzone odstępstwa od przyjętych zasad oceniania mogą świadczyć o konieczności przedyskutowania szkolnych zasad stosowanych w ocenianiu zachowania, w tym uwzględnienia w katalogu zachowań, które mogą wpłynąć na obniżenie oceny tylko do spóźnień nieusprawiedliwionych oraz zadbania o zobowiązanie nauczycieli do systematycznego i sumiennego wpisywania uwag nawet jeśli nie zostaną tym uwagom przypisane punkty ujemne.

Uczniowie uzyskali następujące oceny z zachowania:

- klasa VII A w roku 2020/2021: wzorowych – 11 (50%), bardzo dobrych – siedem (31,8%), dobrych – dwie (9,1%) oraz nieodpowiednie – dwie (9,1%)²⁵;
- klasa VIII A w roku 2021/2022: wzorowych – 11 (55%), bardzo dobrych – trzy (15%) oraz dobrych – sześć (30%)²⁶;
- klasa VI C w roku 2020/2021: wzorowych – dwie (12,5%), bardzo dobrych – osiem (50%), dobrych – sześć (37,5%)²⁷,
- klasa VII C w roku 2021/2022: wzorowych – cztery (23,5%), bardzo dobrych – trzy (17,6%), dobrych – 10 (58,8%)²⁸,
- klasa VIII C w pierwszym semestrze roku 2022/2023: wzorowych – trzy (15,7%), bardzo dobrych – cztery (21%), dobrych – 12 (63,1%)²⁹.

(akta kontroli str. 406-446)

Wychowawcy badanych klas odnosząc się do dwóch najwyższych i dwóch najniższych ocen zachowania uczniów w swoich oddziałach w roku 2021/2022 podali, że uczniowie, którzy uzyskali najwyższe oceny, pozytywne punkty otrzymali m.in. inicjatywę w podejmowaniu działalności na rzecz klasy, szkoły i środowiska lokalnego (udział w konkursach, zawodach sportowych, imprezach szkolnych, apelach patriotycznych, zaangażowanie w pracach Samorządu Uczniowskiego, wolontariacie czy akcjach charytatywnych). Przyczyny uzyskania najniższych ocen z zachowania były zróżnicowane. Część uczniów, zdaniem nauczycieli nie angażowała się w życie szkoły pozostając obojętnym na możliwości wykazania się pozytywnym zachowaniem (nie uczestniczyła w akcjach charytatywnych, zbiórce surowców wtórnych itp.). Inni, negatywne punkty otrzymali m.in. za udział w bójce, wulgaryzmy, używanie telefonu komórkowego w niedozwolonych okolicznościach oraz niszczenie rzeczy.

(akta kontroli str. 474-478)

3. W latach 2020/2021-2022/2023 przeprowadzony został jeden egzamin klasyfikacyjny (2022/2023) i sześć egzaminów poprawkowych (trzy w roku 2020/2021 i trzy w roku 2021/2022). Egzaminy te dotyczyły łącznie pięciorga uczniów, w tym egzamin klasyfikacyjny zorganizowano dla jednego ucznia po zakończeniu I półrocza a egzaminy poprawkowe dla czterech uczniów. W okresie objętym kontrolą uczniowie lub ich rodzice nie zgłosili zastrzeżeń do ocen klasyfikacyjnych.

Wyjaśniając przyczyny, dla których przeprowadzony został egzamin klasyfikacyjny, w wyniku którego ustalono śródroczną ocenę uczniowi nieklasyfikowanemu z przyczyn nieusprawiedliwionych Dyrektor stwierdził, że: *Pozytywnie ustosunkował się do podania rodzica oraz mając na uwadze dobro ucznia, który osiągał przeciętne*

²⁵ W roku szkolnym 2020/2021 do klasy tej uczęszczało 22 uczniów.

²⁶ W roku szkolnym 2021/2022 do klasy tej uczęszczało na koniec roku szkolnego 20 uczniów.

²⁷ W roku szkolnym 2020/2021 do klasy uczęszczało 16 uczniów.

²⁸ W roku szkolnym 2021/2022 do klasy uczęszczało 17 uczniów.

²⁹ W roku szkolnym 2022/2023 do klasy tej uczęszczało 19 uczniów.

wyniki w nauce i wiadomo było, że łatwiej będzie mu zdać ten egzamin bezpośrednio po zakończeniu pierwszego semestru.

Rada Pedagogiczna wyraziła zgodę na ww. egzamin w formie uchwały³⁰, na podstawie art. 44k ust. 3 ustawy o systemie oświaty. Termin egzaminu został uzgodniony z uczniem i rodzicem³¹ (zgodnie z art. 44l ust 2 prawa oświatowego). Uczeń otrzymał na piśmie zakres wymagań niezbędnych dla zdania egzaminu. Skład komisji powołanej przez Dyrektora ustalono zgodnie z § 15 ust. 6 rozporządzenia w sprawie oceniania. Egzamin przeprowadzony w formie pisemnej i ustnej i sporządzono prawidłowy protokół zgodnie z § 15 rozporządzenia w sprawie oceniania.

Analiza dokumentacji sześciu egzaminów poprawkowych przeprowadzonych w okresie objętym kontrolą wykazała, że:

- a) terminy egzaminów ustalono zgodnie z § 16 ust. 4 rozporządzenia w sprawie oceniania. Uczniowie otrzymali na piśmie zakres materiału objęty egzaminem;
- b) skład komisji powołanej przez Dyrektora ustalono zgodnie z § 16 ust. 5 rozporządzenia w sprawie oceniania;
- c) egzaminy przeprowadzono w formie pisemnej i ustnej (§ 16 ust. 1 rozporządzenia w sprawie oceniania), a protokoły z egzaminów sporządzono prawidłowo (§16 ust. 7 ww. rozporządzenia).

(akta kontroli str. 580-645)

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Szkolna praktyka oceniania osiągnięć edukacyjnych uczniów klas objętych analizą i wybranych czterech zajęć edukacyjnych nie zawsze była zgodna z przyjętymi uregulowaniami wewnętrznymi. Dotyczyło to także oceniania zachowania uczniów. Spowodowane było to pedagogicznym, zindywidualizowanym procesem oceny ucznia uwzględniającym wszystkie zaistniałe okoliczności. Częstotliwość oceniania uczniów stosowana przez nauczycieli i ocenianie zróżnicowanych form aktywności uczniów, umożliwiała obiektywną ocenę ich postępów edukacyjnych oraz zachowania. Prawidłowo przeprowadzono egzaminy klasyfikacyjne i poprawkowe.

OBSZAR

3. Nadzór pedagogiczny nad ocenianiem uczniów

Opis stanu
faktycznego

1. W latach 2020/2021-2022/2023 Dyrektor przedstawił Radzie plany nadzoru pedagogicznego (dalej: plany nadzoru) 15 września każdego roku szkolnego, zgodnie z § 23 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego³² (dalej: rozporządzenie w sprawie nadzoru). Zostały one zatwierdzone uchwałami tejże Rady pomimo, iż nie posiadała ona kompetencji stanowiących w tym zakresie, co opisano szerzej w sekcji *Stwierzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 479-483, 536-576)

W Szkole nie funkcjonował sformalizowany system monitorowania systematyczności oceniania. Jak wyjaśnił Dyrektor kwestia równomiernego zaplanowania sposobu i formy oceniania oraz systematyczności oceny postępów uczniów była badana zarówno przez Dyrektora jak i wicedyrektora w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego. Faktyczne sposoby i formy oceniania – jak wyjaśnił Dyrektor – były poddawane stałej analizie. Dodał przy tym, że: *Co najmniej dwa razy w roku*

³⁰ Uchwała nr 8/2021/2022 z dnia 11 stycznia 2022 r.

³¹ Protokół nr 4 z posiedzenia klasyfikacyjnego Rady Pedagogicznej z dnia 11 stycznia 2022 r.

³² Dz. U. z 2020 r. poz. 1551, ze zm.

dyrekcja dokonuje kontroli systematyczności oceniania oraz form i sposobów kontrolowania wiedzy uczniów. Dodatkowo podczas obserwacji lekcji dokonywana jest analiza oceniania. W planie nadzoru na rok 2020/2021 ujęto cele, do których zaliczono m.in. przeprowadzenie ewaluacji wewnętrznej dotyczącej programu wychowawczo-profilaktycznego opracowanego w oparciu o diagnozę potrzeb i problemów wychowawczych oraz dostosowanie procesu dydaktycznego do indywidualnych potrzeb edukacyjnych uczniów oraz ich możliwości. W ramach ewaluacji przewidziano zbadanie nabywania przez uczniów wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej. Przewidziano przeprowadzenie kontroli w zakresie dokumentacji przebiegu nauczania (w tym analizy dzienników lekcyjnych pod kątem oceniania). Założono przeprowadzenie działań w celu wspomaganie nauczycieli w realizacji zadań tj. m.in. pomoc psychologiczno-pedagogiczna, indywidualne nauczanie, indywidualny tok nauki. Określono harmonogram hospitacji nauczycieli obejmujący dziewięcioro nauczycieli i dotyczący m.in. realizacji zajęć zgodnie z podstawą programową.

W planie nadzoru na rok 2021/2022 przewidziano kontrolę dotyczącą m.in.: przebiegu procesów kształcenia i wychowania w szkole oraz efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, zgodność programu nauczania z podstawą programową oraz zaleceniami poradni psychologiczno-pedagogicznej. Określono harmonogram hospitacji nauczycieli obejmujący 12 nauczycieli i dotyczący m.in. realizacji podstawy programowej oraz przestrzegania zasad oceniania.

W planie nadzoru na rok 2022/2023 przewidziano kontrolę przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących m.in. działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, przebiegu procesów kształcenia i wychowania w szkole w tym oceniania uczniów zgodnie z WZO. Założono przeprowadzenie działań w celu wspomaganie nauczycieli w zakresie planowania działań rozwojowych, w tym motywowanie nauczycieli do doskonalenia zawodowego. Określono harmonogram hospitacji nauczycieli obejmujący 19 nauczycieli i dotyczący m.in. realizacji podstawy programowej oraz realizacji indywidualnego nauczania.

Wszystkie plany sporządzono prawidłowo, tj. zgodnie z § 23 ust. 3 rozporządzenia w sprawie nadzoru. Zostały w nich ujęte m.in. zagadnienia związane z wnioskami z prowadzonego nadzoru pedagogicznego sprawowanego w latach poprzednich. Dotyczyły one m.in. zapoznawania uczniów i ich rodziców ze szczegółowymi zasadami oceniania z poszczególnych zajęć edukacyjnych, dokonywania uzasadniania oceny, stosowania metod i form oceniania sprzyjających kształceniu umiejętności kluczowych, systematycznego i poprawnego oceniania uczniów – wnioski z nadzoru sprawowanego w roku szkolnym 2021/2022; zwiększenia liczby ocen za aktywność, zachęcania do aktywności uczniów słabszych i doceniania wkładu pracy, również podczas pracy zdalnej – wnioski z nadzoru sprawowanego w roku szkolnym 2020/2021. Wszystkie zaplanowane formy nadzoru w obszarze oceniania były realizowane.

(akta kontroli str. 310, 484-513, 515-522, 536-576)

W ramach nadzoru pedagogicznego Dyrektor (we współpracy z wicedyrektorem) systematycznie kontrolował przestrzeganie przez nauczycieli prawa dotyczącego działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły, a także przebieg procesów kształcenia i wychowania w szkole i efekty takiej działalności, prowadzenie egzaminów, przestrzeganie statutu szkoły i praw ucznia, przebieg procesów kształcenia i wychowania oraz efekty działalności dydaktycznej. Kontrole te odbywały się poprzez obserwację zajęć, monitorowanie wybranych obszarów funkcjonowania szkoły, a w roku 2020/2021 poprzez

ewaluację wewnętrzną. Przeprowadzane były one zgodnie z § 22 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie nadzoru.

(akta kontroli str. 514, 536-576)

W planach nadzoru zostały ujęte zagadnienia dotyczące wspomagania nauczycieli w doskonaleniu organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej wykorzystywanych w procesie oceniania (w tym zdalnego nauczania i oceniania na odległość), rozpoznawania potrzeb nauczycieli w zakresie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych, motywowania nauczycieli do podwyższania kwalifikacji, prowadzenia działań rozwojowych, w tym organizowania szkoleń i narad. Wynikały one m.in. z przeprowadzanych diagnoz pracy szkoły.

W związku z wprowadzeniem nauczania zdalnego, plan nadzoru pedagogicznego na rok 2020/2021 został zmodyfikowany poprzez zaplanowanie obserwacji on-line na platformie Microsoft Teams w celu kontrolowania procesu nauczania. Nie podejmowano działań nadzorczych w trybie doraźnym, w tym także w czasie nauki zdalnej.

(akta kontroli str. 484-535)

Wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego w latach szkolnych 2020/2021-2021/2022 Dyrektor przedstawiał Radzie dwukrotnie w ciągu roku (za I i za II semestr) w terminie do 31 sierpnia, zgodnie z art. 69 ust. 7 Prawa oświatowego oraz § 24 rozporządzenia w sprawie nadzoru³³. We wnioskach ze sprawowanego nadzoru wskazywano m.in.: w roku szkolnym 2020/2021 – nauczyciele oceniają uczniów zgodnie z PZO, uwzględniając kryteria oraz skalę wag ocen i różne formy sprawdzania osiągnięć uczniów; w roku szkolnym 2021/2022 – systematycznie i poprawnie oceniano i klasyfikowano uczniów, prawidłowo prowadzono dokumentację przebiegu nauczania; w roku szkolnym 2022/2023 – nauczyciele poszczególnych przedmiotów na pierwszych lekcjach zapoznawali uczniów z PZO, na pierwszych spotkaniach z rodzicami wychowawcy zapoznali rodziców z dokumentami szkolnymi, w tym z zasadami oceniania i zachowania.

(akta kontroli str. 536-576)

2. W latach 2020/2021-2021/2022 wyniki klasyfikacji śródrocznej i rocznej oraz kwestie promocji uczniów z wybranych do badania oddziałów, przedstawiane były na posiedzeniach Rady Pedagogicznej.

Analiza siedmiu uchwał Rady Pedagogicznej³⁴ wykazała, że w pięciu z nich przywołano prawidłową podstawę prawną³⁵, natomiast w dwóch³⁶ jako podstawę prawną ich uchwalenia przywołano art. 70 ust. 1 pkt 1 Prawa oświatowego w zw. z art. 44m ust. 6 ustawy o systemie oświaty.

NIK zauważa, że przywołania te były błędne, gdyż art. 70 ust. 1 pkt 1 Prawa oświatowego dotyczy uprawnień Rady do zatwierdzania planów pracy szkoły lub

³³ W roku szkolnym 2020/2021 – za I semestr w dniu 4 lutego 2021 r. i za II semestr w dniu 28 czerwca 2021 r. W roku szkolnym 2021/2022 – za I semestr w dniu 31 stycznia 2022 r. i za II semestr w dniu 15 czerwca 2022 r. W roku szkolnym 2022/2023 – za I semestr w dniu 13 lutego 2023 r.

³⁴ Wybranych celowo i obejmujących: uchwałę w sprawie wyrażenia zgody Rady Pedagogicznej na zdawanie egzaminów klasyfikacyjnych przez uczniów, którzy są nieklasyfikowani z zajęć edukacyjnych z powodu nieusprawiedliwionej nieobecności (uchwała nr 8/2021/2022 z dnia 11 stycznia 2022 r.) oraz uchwały w sprawie zatwierdzenia wyników: egzaminów poprawkowych (uchwała nr 11/2020/2021 z dnia 30 sierpnia 2021 r. oraz uchwała nr 13/2021/2022 z dnia 29 sierpnia 2022 r.), klasyfikacji końcoworocznej (uchwała nr 9/2020/2021 z dnia 18 czerwca 2021 r. i uchwała nr 11/2021/2022 z dnia 15 czerwca 2022 r.) i klasyfikacji śródrocznej (uchwała nr 6/2020/2021 z dnia 4 lutego 2021 r. i uchwała nr 8/2022/2023 z dnia 24 stycznia 2023 r.)

³⁵ Tj. art. 70 ust. 1 pkt 2 Prawa oświatowego w zw. art. 44k ust. 3 ustawy o systemie oświaty – w przypadku uchwały nr 8/2021/2022, art. 70 ust. 1 pkt 2 Prawa oświatowego – w przypadku uchwały nr 6/2020/2021, uchwały nr 11/2021/2022, uchwały 8/2022/2023, uchwały nr 9/2020/2021

³⁶ Tj. uchwała nr 11/2020/2022 oraz uchwała nr 13/2021/2022– art. 70 ust. 1 pkt 1 Prawa oświatowego w zw. z art. 44m ust. 6 ustawy o systemie oświaty.

placówki, a rada pedagogiczna podejmuje uchwały w sprawie wyników klasyfikacji i promocji uczniów na podstawie art. 70 ust. 1 pkt 2 Prawa oświatowego. Niewłaściwe było także przywołanie art. 44m ust 6 ustawy o systemie oświaty, gdyż uchwały nr 11/2020/2021 i 13/2021/2022 dotyczyły promowania uczniów, którzy otrzymali pozytywne oceny z egzaminów poprawkowych, w związku z tym byli promowani na podstawie art. 44m ust. 4 ustawy o systemie oświaty.

Wyniki klasyfikacji śródrocznej i rocznej stanowiły załączniki do ww. uchwał. Na posiedzeniach Rady poprzedzających podjęcie tych uchwał były omawiane m.in. kwestie promocji uczniów, przyczyny nieotrzymania przez nich promocji, frekwencja zespołów klasowych, frekwencja na zebraniach z rodzicami.

Jak wyjaśnił Dyrektor: W trakcie dyskusji na posiedzeniach Rady Pedagogicznej, poprzedzających podjęcie uchwał w sprawie klasyfikowania, wychowawcy przedstawiają dokumentację swojej klasy. Ustnie prezentują wyniki osiągnięć edukacyjnych uczniów oraz mocne i słabe strony zespołu klasowego. Szczegółowo omawiają podejmowane w trakcie roku szkolnego działania wychowawcze. Omawiane są także dokładnie przyczyny nieklasyfikowania oraz wystawiania ocen niedostatecznych. Każda ocena niedostateczna, którą wystawia nauczyciel musi być umotywowana. Przepisy prawa oświatowego nie obligują, żeby pisemnie dokumentować charakterystykę klasy.

(akta kontroli str. 397-399, 536-576, 580, 591-608, 616-640)

W okresie objętym kontrolą Rada Pedagogiczna podjęła dwie uchwały³⁷ w sprawie ustalenia sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego. Uchwały te określały wnioski wynikające z nadzoru w danym roku i wskazywały sposób ich realizacji. Wśród wniosków za rok 2020/2021 – znalazł się m.in. zapis dotyczący konieczności doceniania aktywności uczniów możliwie na każdej lekcji poprzez stawianie plusów lub ocen, których liczba powinna być większa, zaś jako sposób (narzędzie) realizacji tego wniosku wskazano zapisy dotyczące oceniania uczniów zawarte w PZO, za rok szkolny 2021/2022 – znalazły się m.in. zapisy dotyczące systematyczności i poprawności oceniania i klasyfikowania uczniów oraz prawidłowości prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania, które miały zostać osiągnięte poprzez precyzyjne określanie przez nauczycieli wymagań wynikających z podstaw programowych oraz prowadzenie e-dziennika zgodnie z instrukcją określoną w statucie Szkoły W latach 2020/2021–2021/2022 organ sprawujący nadzór pedagogiczny nie prowadził w Szkole kontroli (planowych lub doraźnych).

W przypadku uchwały nr 12/2021/2022 błędnie przywołano podstawę prawną jej podjęcia, tj. art. 70 ust 2 pkt 3 Prawa oświatowego, mimo że przepis ten dotyczy opiniowania wniosków dyrektora o przyznanie nauczycielom odznaczeń, nagród i innych wyróżnień, a kompetencje stanowiące rady pedagogicznej dotyczące ustalenia sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego, wynikały z art. 70 ust. 1 pkt 6 Prawa oświatowego.

(akta kontroli str. 548-549, 569-570, 577)

W latach 2020/2021–2021/2022, w trakcie posiedzeń Rady Pedagogicznej³⁸ przedstawiono analizy wyników egzaminów ósmoklasisty, w tym porównywano rezultaty uzyskane przez uczniów klas ósmych Szkoły z wynikami uczniów z całej populacji w gminie, powiecie, województwie i kraju oraz analizowano wyniki poszczególnych zadań. Na podstawie tych analiz formułowano wnioski wypływające z tych egzaminów w odniesieniu do specyfiki przedmiotów nauczania.

³⁷ Uchwała nr 10/2020/2021 z 28 czerwca 2021 r. i uchwała nr 12/2021/2022 z 15 czerwca 2022 r.

³⁸ Protokoły posiedzeń Rady Pedagogicznej z dnia 15 września 2021 r. i z dnia 29 sierpnia 2022 r.

Ponadto analizowano korelacje wyników egzaminów zewnętrznych z ocenami końcowymi ustalonymi dla uczniów poszczególnych klas ósmych. W wyniku tych analiz stwierdzono, że tylko wyniki egzaminu z języka angielskiego zdawanego przez uczniów kończących Szkołę w roku szkolnym 2020/2021 były dobrze/przeciętnie skorelowane z wynikami ich klasyfikacji końcowej z tego przedmiotu, tj. uczniowie osiągnęli średnią ocen 3,77 co można wyrazić w wymiarze procentowym (zgodnie z WZO) jako spełnienie wymagań na poziomie od 70% do 89%, a wyniki egzaminu z tego przedmiotu mieściły się w tym zakresie i wynosiły średnio 69% możliwych do zdobycia punktów. W odniesieniu do egzaminu z języka polskiego uczniowie jednej z klas osiągnęto wysoką, a drugiej dobrą korelację w stosunku do ocen końcowych z tego przedmiotu. Wyniki egzaminu z matematyki były skorelowane w stopniu dobrym (jedna z klas) lub słabym (druga), przy czym słaba korelacja wynikała z tego, że średnia ocen wynosiła 3,91 (70%-89% zgodnie z WZO), a wynik egzaminu był na znacząco niższym poziomie tj. 55% możliwych do uzyskania punktów. Wyniki egzaminu uczniów z klas, które ukończyły Szkołę w następnym roku były skorelowane w stopniu wysokim z ocenami końcowymi z matematyki i języka angielskiego i dobrym w przypadku języka polskiego.

(akta kontroli str. 656-672)

3. Statut Szkoły (§ 52) określał tryb składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia. Uczeń, którego prawa zostały naruszone miał prawo wniesienia skargi zarówno do wychowawcy oddziału jak i do dyrektora Szkoły. Skarga mogła być wniesiona ustnie lub pisemnie zarówno przez indywidualnego ucznia jak i przez grupę uczniów za pośrednictwem samorządu uczniowskiego. W Szkole opracowana została procedura przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków. Ich przyjmowaniem zajmował się dyrektor, wicedyrektor i sekretarz, zaś związane z nimi pisma powinny być rejestrowane i przechowywane w sekretariacie. W ramach ww. procedury prowadzono rejestr skarg i wniosków, służący do rejestracji pism, w tym także związanych z ocenianiem, klasyfikowaniem i promowaniem uczniów. W rejestrze tym nie odnotowano żadnych wpisów za lata 2020/2021-2022/2023 (do 3 kwietnia 2023 r.). Jak wyjaśnił Dyrektor: *W latach 2020/2021 i kolejnych, do Szkoły nie wpłynęły skargi i wnioski dotyczące oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów.*

(akta kontroli str. 169, 673-686, 687-691, 692)

4. Czterech nauczycieli oraz Dyrektor i pedagog szkolny przedstawili ocenę efektywności przyjętych w Szkole rozwiązań dotyczących funkcjonowania WZO. Wszyscy ww. podkreślili, że tworzenie WZO jest potrzebne, gdyż *pozwala dostosować wymogi prawa oświatowego do działania konkretnej placówki, określa jakość edukacji w Szkole, zaś jego status w szkole jest wysoki.* Najważniejszymi czynnikami wpływającymi na kształtowanie się WZO w Szkole były według ww. zmiany w prawie oświatowym, wnioski z rad pedagogicznych i specjalne potrzeby edukacyjne, ale także ewaluacja wewnętrzna. Wprowadzenie WZO wszyscy uznali za *śluszne posunięcie*, które rozwiązuje kwestie sprawiedliwości w Szkole (taki sam sposób oceniania uczniów). Ankietowani uznali także, iż ocenianie ma przede wszystkim funkcję informującą o postępach w nauce że dzięki WZO uczniowie uzyskują obiektywną informację na ten temat. Generalnie nie zgodzili się z tezą, iż ocenianie jest niezbędne, gdyż *odzwierciedla świat dorosłych.* Wylimitowanie ocen, ich zdaniem *pozbawiło by nauczycieli narzędzia do sprawdzenia stopnia opanowania przez ucznia określonych umiejętności, a ucznia motywacji.* Większość ankietowanych (pięcioro) uznała, że WZO dla przedmiotów ścisłych i dla przedmiotów humanistycznych powinny być takie same, zaś różnice winny być zawarte w PZO. Także większość (poza jednym nauczycielem) uznała, że system oceniania w Szkole powinien być oddzielony od systemu wychowawczego.

Za optymalny ankietowani uznali system, który funkcjonuje w Szkole, w którym łączona jest metoda punktowa zachowania i system wagowy w ocenianiu postępów w nauce. Wszyscy podkreślili istotność utrzymania oceny zachowania. Podniesiono, że rodzice są informowani o zapisach WZO na początku roku oraz cały czas monitorują postępy dzieci, stwierdzając przy tym ich zwiększone zainteresowanie, gdy uczeń ma problemy w Szkole. Ankietowani stwierdzili, że WZO były konsultowane z samorządem uczniowskim, lecz zdanie uczniów nie jest brane pod uwagę (za wyjątkiem tworzenia zapisów dot. zachowania), gdyż WZO są *odzwierciedleniem przepisów oświatowych*. Wszyscy podkreślili wagę informowania rodziców o poziomie osiągnięć edukacyjnych ucznia (tak poprzez indywidualne rozmowy jak i przy wykorzystaniu e-dziennika) oraz udzielanie uczniom pomocy w rozwijaniu zainteresowań i motywowaniu ich do dalszych postępów. Zgodnie uznali, że uczeń bardzo zdolny może uzyskać ocenę celującą pomimo np. *notorycznego spóźniania się do szkoły*, gdyż ocena zachowania nie ma wpływu na ocenę z nauczania. Za pomocne w doskonaleniu systemu oceniania w Szkole ankietowani uznali wymianę doświadczeń z nauczycielami innych szkół i porównywanie różnych systemów nauczania. Wszyscy stwierdzili, że udaje się im zachować systematyczność oceniania. Zróżnicowane było stanowisko ankietowanych co do możliwości poprawy przez ucznia oceny. Większość zadeklarowała, że uczeń ma możliwość poprawy każdej oceny (na zasadach określonych w PZO), lecz w jednym przypadku stwierdzono, iż *takiej możliwości nie ma w przypadku odpowiedzi ustnej. Za kolejną odpowiedź z tego samego materiału uczeń otrzymywał następną ocenę*. Wszyscy ankietowani stwierdzili, iż różnicowanie elementów procesu nauczania dotyczy tylko formy sprawdzania wiedzy, gdyż *treści podstawy programowej realizowane są przez wszystkich uczniów*. Trafność oceniania w ramach nauczanego przedmiotu wobec wyników egzaminów zewnętrznych została uznana na poziomie wysokim *choć czasem zdarzają się odstępstwa spowodowane np. niską odpornością ucznia na stres*. Wszyscy uznali również zalety stosowania wag przy ocenach (zobiektywizowanie ocen) wskazując przy tym, że np. *sprytny uczeń może próbować manipulować oceną końcową np. przez poprawianie tylko tych ocen, które się oplaca (z wysoką wagą)*.

(akta kontroli str. 693-708)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na uchwaleniu przez Radę Pedagogiczną (uchwałą nr 1/2020 z 15 września 2020 r., uchwałą nr 1/2021/22 z 15 września 2021 r. i uchwałą nr 1/2022/23 z 15 września 2022 r.) planów nadzoru pedagogicznego, przedstawionych tejże Radzie przez Dyrektora jako przewodniczącego Rady, pomimo, iż nie należy to do kompetencji Rady Pedagogicznej określonych w art. 70 ust. 1 Prawa oświatowego. Zgodnie z § 23 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego, dyrektor szkoły opracowuje na każdy rok szkolny plan nadzoru pedagogicznego, który przedstawia na zebraniu rady pedagogicznej.

(akta kontroli str. 481-483)

Dyrektor wyjaśnił: *Aktywny udział członków rady pedagogicznej w tym procesie [konsultacji planów nadzoru – dop. NIK] i ich zdanie błędnie zostało zinterpretowane jako konieczność zatwierdzenia planu nadzoru pedagogicznego w drodze uchwały*. Dodał, że następne plany nadzoru pedagogicznego zostaną przedstawione radzie bez konieczności zatwierdzenia ich w drodze uchwały.

(akta kontroli str. 479-480)

OCENA CZĄSTKOWA

Wewnątrzszkolne ocenianie uczniów było objęte w Szkole nadzorem pedagogicznym. Dyrektor terminowo przedstawiał plany nadzoru pedagogicznego, Plany te zawierały elementy wymagane rozporządzeniem w sprawie nadzoru, w tym dotyczyły zagadnień związanych z obszarem oceniania uczniów. Wnioski z nadzoru, które przedstawiał Dyrektor, zawierały wskazania mające na celu doskonalenie pracy Szkoły, w tym także procesu oceniania osiągnięć edukacyjnych i zachowania uczniów. Dyrektor wykorzystywał przewidziane w przepisach oświatowych formy i sposoby działania, przy czym nie zapewnił prawidłowego sformułowania uchwał Rady Pedagogicznej.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- Wnioski
1. Dostosowanie postanowień statutu Szkoły dotyczących oceniania wewnątrzszkolnego do obowiązujących przepisów oświatowych w sposób eliminujący stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości.
 2. Dostosowanie PZO z matematyki, chemii, języka angielskiego i wychowania fizycznego do wymagań określonych w statucie Szkoły.
 3. Wyeliminowanie z przedmiotowych zasad oceniania z chemii postanowień niezgodnych z przepisami oświatowymi.
 4. Zaprzestanie przedstawiania Radzie Pedagogicznej do uchwalenia planów nadzoru pedagogicznego.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, maja 2023 r.

Kontroler
Tadeusz Mikołajewicz
doradca prawny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
podpis

.....
podpis